

HUIS VOOR
KLOKKENLUIDERS

ONDERZOEKSRAPPORT

Onderzoek naar de bejegening van een melder binnen een vastgoedonderneming

Januari 2021

Onderzoek naar de bejegening van een melder binnen een vastgoedonderneming

VOORWOORD

Het Huis voor Klokkenuiders

Het Huis voor Klokkenuiders (hierna: het Huis) draagt bij aan een integere samenleving. Met advies aan werknemers die bij maatschappelijke misstanden als 'klokkenuider' aan de bel trekken. Met onderzoek naar misstanden. Of met onderzoek naar de behandeling van een klokkenuider, die geen nadeel mag ondervinden van zijn of haar melding van een misstand. En door overheden, semipublieke instellingen en bedrijven te stimuleren hun integriteit te bewaken.

Referentiekader

De taken en bevoegdheden van de afdeling Onderzoek van het Huis voor Klokkenuiders (hierna: de afdeling Onderzoek) zijn vastgelegd in de Wet Huis voor klokkenuiders.

Op grond van een verzoekschrift beoordeelt de afdeling Onderzoek of er een onderzoek zal worden verricht en zal zij vervolgens de onderzoeksvragen vaststellen. Een van de uitgangspunten bij het doen van een onderzoek is dat dit onafhankelijk wordt uitgevoerd.

De afdeling Onderzoek beantwoordt vervolgens de onderzoeksvragen aan de hand van het door haar samengestelde onderzoeksdossier. Zij stelt geen civiele aansprakelijkheid vast, noch een vermoeden van schuld aan enig strafbaar feit.

De bevindingen van de afdeling Onderzoek worden openbaar gemaakt in een geanoniseerd rapport dat wordt gepubliceerd op de website van het Huis. Indien de resultaten daartoe aanleiding geven, kunnen in het rapport aanbevelingen worden gedaan aan de werkgever. Een rapport kan na publicatie worden gebruikt in verdere (juridische) procedures.

De afdeling Onderzoek toetst aan de geldende (juridische) regelgeving. Hierbij zijn onder meer de Wet Huis voor klokkenuiders, het Burgerlijk Wetboek, de ambtenarenwet, de Algemene wet bestuursrecht, de Algemene verordening gegevensbescherming en het arbeidsrecht van toepassing.

SAMENVATTING

1. HET VERHAAL

Inleiding

In 2010 gaat verzoekster als zzp'er werken bij een onderneming die zich richt op internationale vastgoed-gerelateerde kredieten. Deze vastgoedonderneming valt in die tijd onder de holding van een groot bankbedrijf (hierna: de Holding). Als gevolg van de kredietcrisis is er op dat moment sprake van een afbouw van de internationale kredietportefeuille van de vastgoedonderneming. De Chief Restructuring Officer van de vastgoedonderneming (hierna: de CRO) is verantwoordelijk voor die afbouw. De CRO heeft eerder met verzoekster samengewerkt en vraagt haar op grond van haar expertise om voor de vastgoedonderneming te komen werken. De werkzaamheden van verzoekster hebben betrekking op de gewenste afbouw van de internationale kredietportefeuille. Zij rapporteert en geeft strategisch advies aan de CRO over kansen en bedreigingen voor succesvolle verkoop van specifieke vastgoedprojecten in het buitenland. Eén van die projecten betreft een vakantiepark bestaande uit een hotel, appartementen en villa's (hierna: het vakantiepark).

Zakelijk geschil

Medio 2011 besluit de vastgoedonderneming om in te zetten op de verkoop van het vakantiepark als geheel, en niet (zoals aanvankelijk voorzien) in onderdelen. Verzoeksters werkzaamheden voor het vakantiepark moeten om die reden worden afgebouwd. Volgens verzoekster is dit echter niet in het belang van de vastgoedonderneming, maar ingegeven door verkeerde bedoelingen van de CRO en anderen binnen de vastgoedonderneming. Vanaf augustus 2011 tot april 2012 heeft zij hierover woordenwisselingen met (vooral) de CRO. Verzoekster zet intussen haar werkzaamheden voort. Ook draagt zij, zoals afgesproken met de vastgoedonderneming, een geïnteresseerde koper voor die overweegt het vakantiepark als geheel te kopen. Begin april 2012 wijst de vastgoedonderneming het bod van de geïnteresseerde koper af. Eveneens in (uiterlijk) april 2012 zegt de vastgoedonderneming het zzp-contract met verzoekster op. Over het precieze moment van opzegging ontstaat hierna veel discussie.

Verzoekster en de vastgoedonderneming raken (verder) verwickeld in een zakelijk geschil over de financiële afwikkeling van de opzegging van de overeenkomst, en van de afwijzing van de geïnteresseerde koper. Verzoekster vertelt de vastgoedonderneming in april 2012 dat zij een verband ziet met onder andere *“gesjoemel op grote schaal”* en *“verregaande vermenging van privébelangen”*. Verzoekster stelt daarbij dat zij hiervoor bewijsmateriaal beschikbaar heeft. Zij merkt daarbij op dat de vastgoedonderneming vervolgens *“op basis van voldoende informatie kan beslissen om al dan niet dit geschil [tussen verzoekster en de vastgoedonderneming] via de rechtbank te regelen”*. Op 26 april 2012 stuurt een buitenlandse advocaat namens de vastgoedonderneming een Engelstalige brief aan verzoekster. In die brief worden de beschuldigingen van verzoekster volledig verworpen. Ook krijgt verzoekster een stevige waarschuwing dat het openbaren van informatie om financieel voordeel te krijgen een ernstig strafbaar feit kan zijn. De brief gaat niet in op het door verzoekster genoemde bewijsmateriaal en informeert verzoekster niet over de juiste weg voor het melden van frauduleuze praktijken. De onderhandelingen over de financiële afwikkeling gaan daarna door.

De melding

Op 25 mei 2012 overhandigt verzoekster aan de advocaat van de vastgoedonderneming een brief, gericht aan de afdeling Compliance, waarin zij stelt dat sprake is van *“fraude*

en malversaties binnen de vastgoedonderneming". De brief bevat elf voorbeelden van gestelde onregelmatigheden, die vrijwel alle een nauwe betrokkenheid van de CRO impliceren. Het gaat hierbij onder meer om introductiekosten (ook wel 'kickback fees') die de CRO, buiten de vastgoedonderneming om, in rekening brengt bij personen die hij namens de vastgoedonderneming heeft ingehuurd, de wijze van totstandkoming van facturen en het vermengen van privéaangelegenheden van de CRO met aangelegenheden van de vastgoedonderneming. Op 8 juni 2012 ontvangt het bestuur van de Holding van verzoekster genoemde brief van 25 mei 2012. De brief van verzoekster wordt na ontvangst diezelfde dag doorgestuurd naar (onder anderen) de Compliance Officer en de CRO van de vastgoedonderneming. De CRO probeert in de dagen hierna ongevraagd de aantijgingen van verzoekster te weerleggen bij de Compliance Officer, onder andere via een uitgebreide notitie en een persoonlijk contact. Op 26 juni 2012 licht verzoekster haar melding toe in een persoonlijk gesprek met (onder anderen) de Compliance Officer, en geeft zij inzage in documenten ter onderbouwing. Zij verstrekt een deel van de documenten niet, omdat zij op dat moment nog overweegt om aangifte te doen en de stukken aan de officier van justitie te verstrekken. Wel zegt ze toe dat ze bij de officier van justitie erop zal aandringen dat ook de vastgoedonderneming kopieën van de stukken kan ontvangen.

Intern onderzoek en aangiftes

In juni 2012 volgt een intern onderzoek door de Compliance Officer. Deze concludeert dat de beschuldigingen van verzoekster feitelijke grondslag missen, dan wel onvoldoende onderbouwd zijn met documenten, maar dat er wel aandachtspunten uit voortvloeien voor de vastgoedonderneming en de CRO. In juli 2012 voeren de Chief Executive Officer van de vastgoedonderneming van de vastgoedonderneming en de Compliance Officer een stevig en formeel gesprek met de CRO. In dat gesprek wijzen zij laatstgenoemde onder meer op het belang van transparantie en het tegengaan van belangenverstrengeling.

In juli 2012 doet verzoekster aangifte bij de Fiscale Inlichtingen en Opsporingsdienst (hierna: FIOD). In oktober 2012 doet zij een aanvullende melding bij de vastgoedonderneming en verstrekt daarbij onderbouwende documenten. Deze aanvullende melding wordt betrokken in een uitgebreid intern onderzoek bij de vastgoedonderneming. Dit interne onderzoek leidt ertoe dat de vastgoedonderneming in 2013 aangifte doet tegen een groot aantal (voormalig) medewerkers van de vastgoedonderneming, onder wie de CRO. De aangiftes hebben betrekking op onder meer valsheid in geschrift en oplichting. Ook tegen verzoekster doet de vastgoedonderneming in 2013 aangifte, omdat de vastgoedonderneming verzoekster verdenkt van (weliswaar een beperkte) betrokkenheid bij de vergrijpen. Deze aangifte vormde voor het Openbaar Ministerie (hierna: het OM) geen aanleiding om verzoekster te vervolgen. De redenen hiervoor, waarover het OM het Huis voor Klokkenluiders (hierna: het Huis) desgevraagd heeft geïnformeerd, liggen in onder meer het (gebrek aan) bewijs, de openheid van verzoekster over deze kwestie bij het doen van haar eigen aangifte tegen de vastgoedonderneming, en in het feit dat mede vanwege de aangifte van verzoekster de fraude bij de vastgoedonderneming aan het licht is gekomen.

Vaststellingsovereenkomst en strafrechtelijke veroordelingen

Pas in mei 2016 lijken verzoekster en de vastgoedonderneming hun zakelijk geschil op te lossen en sluiten zij een vaststellingsovereenkomst. Met deze vaststellingsovereenkomst beoogden zij het geschil definitief in der minne te regelen, zonder daarbij elkaars uitgangpunten of standpunten te aanvaarden.

De aangifte van verzoekster bij de FIOD in juli 2012 vormde mede aanleiding voor een omvangrijk strafrechtelijk onderzoek. In 2018 volgde de strafrechtelijke veroordeling door

het Gerechtshof van meerdere (ex-)medewerkers van de vastgoedonderneming, onder wie de CRO, voor onder meer niet-ambtelijke omkoping en het valselijk opmaken van facturen, gepleegd in het kader van de ongeoorloofde kickback fees ten koste van de vastgoedonderneming. Een deel van de verdachten stelde hiertegen beroep in cassatie in bij de Hoge Raad. Deze oordeelde dat de veroordelingen van het Gerechtshof voor (specifiek) niet-ambtelijke omkoping en het valselijk opmaken van facturen in stand bleven, waarmee al deze veroordelingen onherroepelijk werden.

2. HET ONDERZOEK DOOR HET HUIS VOOR KLOKKENLUIDERS

In 2017 vraagt verzoekster het Huis om een onderzoek naar de wijze waarop de vastgoedonderneming haar heeft behandeld als gevolg van haar meldingen (een 'bejegeningsonderzoek'). Het Huis start in 2019 een uitgebreid onderzoek, waarin het documenten bestudeert en gesprekken voert met getuigen. Op basis van het onderzoek komt het Huis tot het navolgende oordeel.

Ten tijde van de werkzaamheden van verzoekster voor de vastgoedonderneming (2010 - 2012) bestond de Wet Huis voor klokkenluiders (hierna: Wet Hvk) overigens nog niet. Het verzoek om onderzoek is wel ingediend onder deze wet. Om die reden worden de afwegingscriteria die volgen uit de Wet Hvk toegepast. Uit de Wet Hvk (in het bijzonder artikel 21) vloeit overigens voort dat het Huis – op grond van deze wet – onderzoek kan instellen naar gebeurtenissen die dateren van vóór inwerkingtreding.

Vermoeden van een misstand met maatschappelijk belang

Het Huis stelt vast dat (in ieder geval een deel van) het vermoeden van verzoekster betrekking heeft op fraude met kickback-fees, en misdrijven behelst zoals niet-ambtelijke omkoping en valsheid in geschrifte. Verzoekster kon dit vermoeden baseren op haar eigen observaties in het kader van haar werkzaamheden voor de vastgoedonderneming, op documenten en haar nauwe samenwerking met de CRO. De latere strafrechtelijke veroordelingen bevestigen achteraf haar vermoeden. Bij de vermoede misstand, in het bijzonder de gepleegde misdrijven, hun financiële schade en de schade voor het vertrouwen in de financiële sector, is het maatschappelijk belang in het geding.

Melding

Het Huis stelt vast dat verzoekster van haar redelijk vermoeden van een misstand met maatschappelijk belang, voor het eerst melding deed (in de zin van de Wet Hvk) bij de (advocaat van de) vastgoedonderneming op 25 mei 2012. Vanaf dat moment is zij een 'klokkenluider' als bedoeld in de Wet Hvk. Een klokkenluider mag niet worden benadeeld vanwege zijn of haar melding, bijvoorbeeld door ontslag. Klokkenluiders dienen immers een algemeen maatschappelijk belang, en dat mag niet in hun nadeel werken.

Benadeling vanwege de melding op een tweetal specifieke punten

De opzegging van de overeenkomst met verzoekster en de afwijzing van de door verzoekster aangedragen koper voor het vakantiepark, vonden beide plaats vóór de melding van verzoekster. Deze handelingen kunnen dus niet worden aangemerkt als benadelingshandelingen van de vastgoedonderneming vanwege verzoeksters melding. Het Huis acht de door de vastgoedonderneming (ook destijds) aangevoerde bedrijfseconomische en strategische motivatie voor deze handelingen bovendien niet onredelijk.

Het Huis beschouwt twee specifieke onzorgvuldigheden in de wijze waarop de vastgoedonderneming met verzoekster en haar melding is omgegaan, als benadeling

vanwege verzoeksters melding. Allereerst is de CRO te vroegtijdig en te nauw betrokken geweest bij de behandeling van de melding van verzoekster. Hoewel de afdeling Onderzoek van het Huis niet heeft kunnen vaststellen dat de onafhankelijkheid van het interne onderzoek hiermee daadwerkelijk tenietgedaan is, is hiermee het vertrouwen dat verzoekster mocht hebben in een zorgvuldige en discrete behandeling van haar melding beschaamd. Daarnaast wekte de vastgoedonderneming bij verzoekster in september 2012 de onjuiste indruk dat haar melding (en het interne onderzoek daarnaar) uiteindelijk tot niets heeft geleid. Een melder moet kunnen uitgaan van de juistheid van de informatie die hij/zij van een werkgever (of in dit geval opdrachtgever) krijgt over de behandeling of afhandeling van een melding. Deze twee onzorgvuldigheden leidden tot op zijn minst een procedurele onrechtvaardigheid van zodanige aard, dat deze als benadeling is aan te merken.

De aangifte die de vastgoedonderneming tegen verzoekster deed was geen benadeling vanwege haar melding, maar vloeide redelijkerwijs voort uit verzoeksters schijnbare (weliswaar beperkte) betrokkenheid in de financiële malversaties. Ten aanzien van de tijdelijke bekostiging door de vastgoedonderneming van het privéverweer van de CRO tegen de aantijgingen van verzoekster, heeft het Huis niet kunnen vaststellen of dit een benadelingshandeling jegens verzoekster behelsde. Wel merkt het Huis op dat deze bekostiging, in deze specifieke en uitzonderlijke samenloop van omstandigheden, vooral achteraf – met de huidige kennis van de misstand en de rol van de CRO daarin – ongelukkig te noemen is.

Samenvattend beantwoordt het Huis de centrale onderzoeksvraag als volgt. De vastgoedonderneming heeft verzoekster naar het oordeel van het Huis benadeeld vanwege haar melding, voor zover het twee procedurele aspecten van het intern onderzoek naar de melding betreft (de te vroegtijdige en te nauwe betrokkenheid van de CRO, en de terugkoppeling aan verzoekster). Andere benadeling van verzoekster door de vastgoedonderneming vanwege de melding heeft het Huis niet kunnen vaststellen.

Onvoldoende scheiding zakelijk geschil en vermoeden misstand

Het Huis stelt vast dat geen van beide partijen zich voldoende inspande om een duidelijke scheiding aan te brengen tussen enerzijds verzoeksters vermoeden van een misstand, en anderzijds het zakelijke geschil. Verzoekster wekte meermaals de suggestie bij de vastgoedonderneming dat een (in de ogen van verzoekster goede) oplossing van het zakelijke geschil van invloed zou zijn op haar meldgedrag. Dit is niet wat van verzoekster als goed werknemer, in dit geval 'goed melder', verwacht mocht worden. Hierbij weegt mee dat van haar als zelfstandige en ervaren ondernemer, die voor een substantieel uurtarief werd ingehuurd, ook in dit opzicht professionaliteit mocht worden verwacht. Ook de vastgoedonderneming droeg bij aan de gecompliceerde dynamiek door onvoldoende duidelijke processuele scheiding aan te brengen. Van de vastgoedonderneming mocht in dit opzicht een adequatere benadering verwacht worden. Deze had zich moeten vertalen in het bewaken van de zuiverheid van processen, in het bijzonder door het zakelijk geschil en een vermoeden van misstand nadrukkelijk gescheiden te houden. Zo liet de vastgoedonderneming met de brief van 26 april 2012 een uitgelezen kans liggen, door verzoekster slechts stevig te waarschuwen zonder haar tegelijkertijd de juiste weg te wijzen voor het doen van een interne melding. Overigens acht het Huis het voor een goede gang van zaken ook niet bevorderlijk dat de vastgoedonderneming er aanvankelijk (vóór de melding van verzoekster) voor koos om zich in het geschil met verzoekster te laten vertegenwoordigen door buitenlandse, niet-Nederlandstalige advocaten die niet thuis waren in het Nederlands recht.

Tot slot

De interne melding van verzoekster en haar aangifte bij de FIOD hebben uiteindelijk een belangrijke rol gespeeld in het – intern en extern – aan het licht brengen van de misstand. De misstand kwam daarmee ten einde, en het strafrechtelijk onderzoek leidde tot veroordelingen van meerdere (ex-) medewerkers van de vastgoedonderneming. Verzoeksters melding en aangifte hebben het maatschappelijke belang gediend.

INHOUD

	Samenvatting	3
1.	Inleiding	9
1.1	Achtergrond	9
1.2	Ontvankelijkheid	10
1.3	Onderzoeksvraag en afbakening	10
1.3.1	Onderzoeksvragen	10
1.3.2	Afbakening	10
1.4	Onderzoeksopzet	11
1.5	Leeswijzer	12
2.	Feitenrelaas	14
2.1	Achtergrond van de vastgoedonderneming	14
2.2	Achtergrond samenwerking verzoekster en de vastgoedonderneming	14
2.3	Rapporten van verzoekster in beginperiode (2010 t/m medio 2011)	15
2.4	Intern advies: omgang met signalen en medewerkers (april 2011)	16
2.5	Wijziging werkzaamheden voor project A (vanaf augustus 2011)	16
2.6	Concentratie op potentiële koper voor project A (vanaf september 2011)	18
2.7	Moeizame samenwerking en potentiële koper geweigerd	19
2.8	Escalatie en buitenlands advocatenkantoor (vanaf april 2012)	20
2.9	Melding aan de afdeling Compliance (vanaf mei/juni 2012)	22
2.10	Gebeurtenissen na 2013	29
2.10.1	De uitspraken van de rechtbank in de civiele procedure	29
2.10.2	De vaststellingsovereenkomst	30
2.10.3	Strafrechtelijke veroordelingen	30
3.	Analyse	31
3.1	Vermoeden van een misstand	32
3.2	Melding	34
3.3	Benadeling	37
3.3.1	De behandeling van de melding	37
3.3.2	Uitblijven van overeenstemming in 2012 in het zakelijke geschil	39
3.3.3	De bekostiging van het privé verweer van de CRO	39
3.3.4	Aangifte van de vastgoedonderneming tegen verzoekster	40
3.3.5	Overige opmerkingen	40
3.4	Causaal verband	42
3.4.1	Deels onzorgvuldige behandeling van de melding	42
3.4.2	De aangifte van de vastgoedonderneming tegen verzoekster	42
	Conclusie	44
Bijlage 1.	Begrippen en afkortingen	46
Bijlage 2.	Organigram	47
Bijlage 3.	Samenvatting reactie op commentaren	48

1. INLEIDING

1.1 ACHTERGROND

Verzoekster verrichtte in de jaren 2010 tot 2012 werkzaamheden voor een onderneming die zich richtte op vastgoed-gerelateerde kredieten en internationaal actief was (hierna: de vastgoedonderneming). De vastgoedonderneming viel onder de holding van een groot bankbedrijf (hierna: de Holding). Verzoekster verrichtte haar werkzaamheden als zelfstandige, op basis van een overeenkomst van opdracht met de vastgoedonderneming. Het initiatief voor de samenwerking lag bij de Chief Restructuring Officer (hierna: de CRO). De CRO en verzoekster kenden elkaar uit het zakelijk verleden. De CRO was verantwoordelijk voor de – als gevolg van de kredietcrisis noodzakelijk geachte – afbouw van de internationale kredietportefeuille van de onderneming. De (rapportage- en advies-)werkzaamheden van verzoekster hadden betrekking op die afbouw.

In 2011 ontstond ongenoegen bij verzoekster over beslissingen van de vastgoed-onderneming met betrekking tot een vastgoedproject waarbij zij betrokken was. Deze beslissingen hadden tot gevolg dat verzoeksters werkzaamheden voor dat project moesten worden afgebouwd. Volgens verzoekster waren deze beslissingen niet in het belang van de vastgoedonderneming, en ingegeven door oneigenlijke motieven. In de periode van augustus 2011 tot april 2012 had zij hierover woordenwisselingen met de CRO. Intussen zette zij haar werkzaamheden voort.

In (in ieder geval) april 2012 zegde de vastgoedonderneming de samenwerkings-overeenkomst op en wees zij – los daarvan – een door verzoekster geïntroduceerde potentiële koper voor een vastgoedproject af. Verzoekster en de vastgoedonderneming kregen een zakelijk geschil over de financiële afwikkeling van deze opzegging en afwijzing, en traden daarover in onderhandeling. Verzoekster deed eind mei 2012 een schriftelijke interne melding bij de vastgoedonderneming over haar vermoeden van fraude. Op deze melding volgde een intern onderzoek. De onderhandelingen in het kader van het zakelijke geschil werden gedurende het interne onderzoek voortgezet.

In juli 2012 deed verzoekster aangifte bij de Fiscale Inlichtingen en Opsporingsdienst (hierna: de FIOD) van mogelijke strafbare feiten begaan door de CRO, in het kader van diens werkzaamheden voor de vastgoedonderneming. In oktober 2012 deed zij een aanvullende interne melding. Een en ander leidde uiteindelijk tot een uitgebreid intern onderzoek bij de vastgoedonderneming en een strafrechtelijk onderzoek door het Openbaar Ministerie (hierna: het OM). Het zakelijk geschil duurde echter nog lang voort; pas in mei 2016 kwamen verzoekster en de vastgoedonderneming tot een vaststellingsovereenkomst. Met deze vaststellingsovereenkomst beoogden zij destijds het geschil definitief in der minne te regelen, zonder daarbij elkaars uitgangpunten of standpunten te aanvaarden.

In januari 2017 verzocht verzoekster de afdeling Onderzoek van het Huis voor Klokkenluiders (hierna: de afdeling Onderzoek) om onderzoek te doen naar de wijze waarop de vastgoedonderneming haar heeft behandeld als gevolg van haar meldingen (een bejegeningsonderzoek).

1.2 ONTVANKELIJKHEID

Na ontvangst in januari 2017 van het verzoek van verzoekster om een bejegeningsonderzoek, heeft de afdeling Onderzoek dit verzoek aan de hand van de artikelen 5 en 6 van de Wet Huis voor klokkenluiders (hierna: Wet Hvk) beoordeeld op ontvankelijkheid. Deze beoordeling vond plaats op basis van informatie aangeleverd door verzoekster. Ter bescherming van verzoekers heeft de wetgever namelijk bepaald dat de betrokken werkgever (dan wel opdrachtgever) in deze beoordelingsfase niet wordt geraadpleegd. De afdeling Onderzoek verklaarde het verzoek in juni 2017 in eerste instantie niet-ontvankelijk, op grond van de op dat moment aangeleverde informatie. Op basis van aanvullende informatie die verzoekster hierna aanleverde, verklaarde de afdeling Onderzoek het verzoek om een bejegeningsonderzoek in maart 2018 alsnog ontvankelijk.

De vastgoedonderneming heeft, nadat de afdeling Onderzoek haar inlichtte over het onderzoek, bezwaren geuit. De vastgoedonderneming stelde dat ieder belang bij het starten van een onderzoek ontbrak. Zij wees er hierbij onder meer op dat het te onderzoeken feitencomplex lang geleden speelde, dat geen van de destijds betrokken medewerkers nog werkzaam is bij de vastgoedonderneming, dat verschillende instanties reeds onderzoek hebben gedaan, en dat een gerechtelijke procedure tussen verzoekster en de vastgoedonderneming is geëindigd in een minnelijke regeling tussen beide partijen. Ook wees de vastgoedonderneming erop dat de aard en omvang van de vastgoedonderneming nu wezenlijk anders is dan destijds; zo is de vastgoedonderneming geen (onderdeel van een) bankbedrijf meer. Hoewel deze constatering op zichzelf juist zijn, zag de afdeling Onderzoek er geen aanleiding in om het onderzoek niet voort te zetten. De afdeling Onderzoek achtte het maatschappelijk belang bij een bejegeningsonderzoek nog steeds voldoende aanwezig.

1.3 ONDERZOEKSVRAAG EN AFBAKENING

1.3.1 ONDERZOEKSVRAGEN

De centrale vraag in het onderzoek luidt: is verzoekster vanwege het melden van een vermoeden van een misstand benadeeld door de vastgoedonderneming, en zo ja, waaruit heeft die benadeling bestaan? Deze vraag valt uiteen in de volgende deelvragen:

1. Is er sprake van een op redelijke gronden gebaseerd vermoeden van een misstand met een maatschappelijk belang (in de zin van de Wet Hvk)?
2. Heeft verzoekster haar vermoeden van een misstand intern en/of extern gemeld (in de zin van de Wet Hvk)?
3. Is er sprake van benadeling (in rechtspositionele zin of op andere wijze) van verzoekster na de melding(en)? In het kader van deze deel-vraag richt het onderzoek zich ook op de wijze waarop de vastgoed-onderneming met de melding(en) van verzoekster is omgegaan.
4. Is de ondervonden benadeling het gevolg van de melding(en) van verzoekster?

1.3.2 AFBAKENING

Het verzochte bejegeningsonderzoek richt zich uitsluitend op de bejegening van verzoekster door de vastgoedonderneming als gevolg van het melden van het vermoeden van een misstand. De vermoede misstand zelf valt buiten de scope van een

bejegeningsonderzoek. Het onderzoek richt zich daarbij primair op de periode 2010 tot en met 2013. Reden hiervoor is hoofdzakelijk dat in die periode:

- verzoekster haar werkzaamheden voor de vastgoedonderneming verrichtte (2010-2012);
- de vastgoedonderneming de overeenkomst met haar (2011/2012) beëindigde;
- verzoekster melding deed bij de compliance-afdeling van de vastgoedonderneming (2012) en aangifte deed bij de FIOD (2012);
- de vastgoedonderneming aangifte deed bij de FIOD tegen verzoekster (2013).

De discussies tussen verzoekster en de vastgoedonderneming in de jaren die daarop volgden (resultierend in een civiele procedure en uiteindelijk een vaststellings-overeenkomst), waren het gevolg van de gebeurtenissen in die periode 2010 tot en met 2013. De gebeurtenissen na 2013 worden dan ook meegenomen in het feitenrelaas voor zover ze relevant zijn voor een goed begrip van de periode 2010 - 2013.

De afdeling Onderzoek verrichtte geen onderzoek naar specifieke andere gebeurtenissen die verzoekster aanmerkte als benadeling, waaronder (de totstandkoming van) mediaberichtgeving en wettelijke controle(s) door buitenlandse autoriteiten naar de onderneming van verzoekster. Reden hiervoor is dat op grond van hetgeen verzoekster aanvoerde en aanleverde, er onvoldoende grond was om aan te nemen dat deze gebeurtenissen mogelijkterwijs zijn toe te rekenen aan de vastgoedonderneming noch dat deze verband houden met de werkrelatie tussen verzoekster en de vastgoedonderneming.

1.4 ONDERZOEKSOPZET

Nadat het verzoekschrift ontvankelijk is verklaard, heeft de afdeling Onderzoek, na instemming van verzoekster, de vastgoedonderneming hierover geïnformeerd. Vervolgens heeft een gesprek plaatsgevonden tussen de afdeling Onderzoek en de vastgoedonderneming. In dat gesprek heeft de vastgoedonderneming een reactie kunnen geven op het starten van een onderzoek en heeft de afdeling Onderzoek de vastgoedonderneming in algemene zin geïnformeerd over de onderzoeksopzet.

Documentenstudie

Zowel verzoekster als de vastgoedonderneming hebben in de loop van het onderzoek documenten aangeleverd. Dit betrof onder meer:

- correspondentie tussen verzoekster en de vastgoedonderneming;
- rapporten, interne correspondentie en memo's van de vastgoedonderneming;
- correspondentie en rechterlijke uitspraken in het kader van de civiele procedure tussen verzoekster en de vastgoedonderneming.

Daarnaast heeft de afdeling Onderzoek het OM bereid gevonden om delen van het betreffende strafrechtelijk dossier (hierna: het strafrechtelijk dossier) te verstrekken aan de afdeling Onderzoek. De afdeling Onderzoek heeft kennisgenomen van alle documenten en heeft beoordeeld welke documenten direct of indirect relevant zijn voor het beantwoorden van de onderzoeksvragen. Tot slot heeft de afdeling Onderzoek een openbaar rapport in haar onderzoek betrokken, in het bijzonder om de context van de vastgoedonderneming in beeld te krijgen.

Genoemd openbaar rapport betreft een evaluatie van (de aanloop) naar de nationalisatie van de Holding, en is opgesteld door een onafhankelijke commissie in opdracht van de Minister van Financiën en De Nederlandsche Bank (hierna: DNB).

Horen van getuigen

Verzoekster en de vastgoedonderneming hebben suggesties gedaan ten aanzien van te horen getuigen. De afdeling Onderzoek heeft de volgende getuigen (onder ede) gehoord:

- de toenmalig Chief Executive Officer van de vastgoedonderneming (hierna: de CEO);
- de toenmalig CRO;
- de toenmalig Compliance Officer van de vastgoedonderneming, fungerend onder gezag van de Holding (hierna: de Compliance Officer);
- het toenmalig hoofd Compliance, Veiligheidszaken & Operational Risk Management van de Holding (hierna: het Hoofd CV&O van de Holding);
- de toenmalig bestuurssecretaris van de Holding (hierna: de bestuurssecretaris van de Holding).

Reden voor de selectie van deze getuigen is dat zij op enige wijze een belangrijke betrokkenheid hadden bij sleutelmomenten in de wijze waarop de vastgoedonderneming met verzoekster en haar melding(en) is omgegaan. Bij deze selectie woog mee wat verzoekster in dit verband in haar verzoek heeft opgemerkt, bijvoorbeeld met betrekking tot de betrokkenen bij de behandeling van haar melding(en) en bij de beëindiging van de samenwerking. De afdeling Onderzoek heeft de getuigen bevraagd over gebeurtenissen die zes tot negen jaar geleden speelden. Deze interviews leverden beperkte informatie op over die gebeurtenissen en hun volgorde. De interviews boden wel, net als de processen-verbaal van de strafrechtelijke verhoren in de jaren 2013 tot en met 2015, aanvullende achtergrondinformatie bij de vele documenten die de afdeling Onderzoek tot haar beschikking stonden.

Rapport

De afdeling Onderzoek heeft de feiten geanalyseerd, de deelvragen beantwoord en als conclusie een antwoord geformuleerd op de onderzoeksvragen. Dit is eerst vastgelegd in een conceptrapport waarop verzoekster en de vastgoedonderneming schriftelijk commentaar hebben gegeven, conform de werkwijze als bedoeld in artikel 17 Wet Hvk. Het commentaar van beide partijen leidde deels tot aanpassingen. Het overige commentaar gaf geen aanleiding tot aanpassing. De redenen daarvoor zijn samengevat in bijlage 3. Het eindresultaat is voorliggend geanonimiseerd rapport dat antwoord geeft op de onderzoeksvragen. Dit rapport wordt via de website van het Huis voor Klokkenluiders (hierna: het Huis) gepubliceerd.

1.5 LEESWIJZER

Hoofdstuk 2 is het feitenrelaas. Dit feitenrelaas is chronologisch opgebouwd. Voor een goed begrip van de omstandigheden begint het feitenrelaas in paragraaf 2.1 met een beschrijving van de achtergrond van de vastgoedonderneming. Paragraaf 2.2 gaat in op het ontstaan (2010) en de aard van de samenwerking tussen de vastgoedonderneming en verzoekster. Paragrafen 2.3 en 2.4 beschrijven kort de samenwerking in de periode voordat de verhoudingen tussen verzoekster en de vastgoedonderneming compliceerden. Paragraaf 2.5 gaat in op een belangrijke door de vastgoedonderneming aangebrachte wijziging (in augustus 2011) in de werkzaamheden van verzoekster. Paragrafen 2.6 tot en met 2.8 bespreken de verwickelingen die daarop volgden. Paragraaf 2.9 gaat in op de schriftelijke melding die verzoekster vervolgens deed bij de vastgoedonderneming (in mei/juni 2012) en de wijze waarop de vastgoedonderneming daarmee is omgegaan.

Paragraaf 2.10 bespreekt de relevante gebeurtenissen na 2013, waaronder rechterlijke uitspraken in civiele procedures, de totstandkoming van een vaststellingsovereenkomst tussen de vastgoedonderneming en verzoekster, en de uitkomsten van een strafrechtelijk onderzoek. In hoofdstuk 3 volgt de analyse van de feiten aan de hand van de deelvragen. In de Conclusie beantwoordt de afdeling Onderzoek de centrale vraag in het onderzoek.

2. FEITENRELAAS

Hieronder volgt een chronologische weergave van de feiten die relevant zijn voor de beoordeling van de bejegening van verzoekster door de vastgoedonderneming. Paragrafen 2.1 en 2.2 geven daarbij allereerst de nodige achtergrond van de vastgoedonderneming en van de samenwerking met verzoekster. Deze achtergrond is tevens schematisch weergegeven in bijlage 2.

2.1 ACHTERGROND VAN DE VASTGOEDONDERNEMING

De vastgoedonderneming richtte zich op vastgoed-gerelateerde kredieten en was internationaal actief. In de onderzoeksperiode was een bankbedrijf (hierna: het bankbedrijf) enig aandeelhouder van de vastgoedonderneming. Enig aandeelhouder van het bankbedrijf was de Holding. De vastgoedonderneming had een eigen bestuur. De raad van commissarissen van de vastgoedonderneming bestond uit dezelfde personen als de raad van bestuur van de Holding. De vastgoedonderneming had een eigen Compliance Officer in huis, maar deze viel onder de directe verantwoordelijkheid van de afdeling CV&O van de Holding (zie organogram in bijlage 2).

De Holding verkeerde sinds de kredietcrisis (die ontstond in 2007) in zwaar weer. Dit leidde tot intensieve aandacht van de financiële toezichthouder DNB en tot een kapitaalinjectie van de Nederlandse Staat in 2008. Mede in verband daarmee stuurde de Holding sinds 2009 bij de vastgoedonderneming aan op een afbouw van de internationale kredietportefeuille. Deze als risicovol beschouwde kredietportefeuille drukte namelijk te zeer op de balans van het bankbedrijf. De vastgoedonderneming stelde in 2009 de CRO aan. Deze moest een belangrijke rol gaan spelen bij genoemde afbouw. De CRO had een grote vrijheid en een ruim mandaat, en was tevens (titulair) lid van de directie van de vastgoedonderneming. Onder de feitelijke leiding en verantwoordelijkheid van de CRO groeide zijn afdeling Restructuring & Recovery (hierna: de afdeling R&R), van enkele medewerkers in 2009, tot ongeveer 40 in 2011, waaronder een aanzienlijk aantal extern ingehuurde zzp'ers.

2.2 ACHTERGROND SAMENWERKING VERZOEKSTER EN DE VASTGOEDONDERNEMING

Verzoekster en de CRO kenden elkaar uit hun werkzame verleden. Verzoekster had niet eerder werkzaamheden voor de vastgoedonderneming verricht, maar wel voor andere ondernemingen waar de CRO een rol vervulde. De CRO was tevreden over die werkzaamheden. In het kader van de afbouw van de kredietportefeuille zocht de CRO namens de vastgoedonderneming begin 2010 dan ook contact met verzoekster.

In 2010 kwam een overeenkomst van opdracht tot stand tussen de vastgoedonderneming en verzoekster.² De opdracht van de vastgoedonderneming aan verzoekster ving

¹ De hierna in dit rapport genoemde functionarissen en afdelingen betreffen de vastgoedonderneming en de Holding. In dat laatste geval wordt dat expliciet erbij vermeld.

² Aanvankelijk was verzoekster persoonlijk contractpartij, maar kort hierna werd haar eigen onderneming contractpartij (in plaats van verzoekster). Deze onderneming was een elders in Europa gevestigde rechtspersoon die zich het best laat vergelijken met een Nederlandse besloten vennootschap (BV). Op sommige relevante momenten trad een zogenoemde 'zaakvoerder' op namens de onderneming van verzoekster richting de vastgoedonderneming en de Holding. De rol van een 'zaakvoerder' is tot op zekere hoogte vergelijkbaar met een bestuurder van een Nederlandse BV. Het onderscheid tussen verzoekster, haar onderneming en de zaakvoerder is zeer beperkt relevant voor de beantwoording van de onderzoeksvragen. In dit rapport worden deze dan ook alle aangeduid met 'verzoekster', tenzij het onderscheid noodzakelijk is voor een goed begrip.

aan op 1 oktober 2010 en betrof (strategische) advies- en rapportagewerkzaamheden met betrekking tot een buitenlandse portefeuille van de vastgoedonderneming. Uit de overeenkomst blijkt dat deze gold voor onbepaalde tijd, met de intentie van de vastgoedonderneming dat dit ten minste 18 maanden zou zijn. Verder blijkt uit de overeenkomst een uurtarief van 225 euro, een opzegtermijn van twee maanden voor verzoekster en vier maanden voor de vastgoedonderneming, en een garantie van de vastgoedonderneming dat verzoekster minimaal 104 uren per maand betaald wordt (ook als zij niet zou worden ingezet).

Verzoekster verrichtte in de eerste helft van 2010 al werkzaamheden voor de vastgoedonderneming met betrekking tot buitenlandse vastgoedprojecten. In dat kader bestaan (concept-)versies van andere, vergelijkbare overeenkomsten tussen verzoekster en de vastgoedonderneming. Uit latere correspondentie en een gerechtelijke uitspraak van januari 2015 (zie paragraaf 2.5) is af te leiden dat de vastgoedonderneming en verzoekster de hierboven beschreven (overeenkomst van) opdracht die aanving op 1 oktober 2010 als leidend beschouwen in de hiernavolgende periode.

Uit genoemde overeenkomst en de andere onderzochte documenten blijkt dat de contactpersonen voor verzoekster met betrekking tot haar werkzaamheden hoofdzakelijk de CRO, zijn secretaresse (hierna: de secretaresse van de CRO), een Senior R&R Officer (hierna: de R&R-medewerker), en een op interim-basis ingehuurd countrymanager (hierna: de R&R-countrymanager) zijn. Laatstgenoemde drie waren medewerkers van de afdeling R&R van de vastgoedonderneming en werden aangestuurd door de CRO.

2.3 **RAPPORTEN VAN VERZOEKSTER IN BEGINPERIODE (2010 T/M MEDIO 2011)**

Zoals hierboven vermeld verrichtte verzoekster in 2010 werkzaamheden voor verschillende buitenlandse vastgoedprojecten van de vastgoedonderneming. Zij rapporteerde aan de CRO daarover. Deze rapporten betroffen doorgaans de technische staat van het betreffende vastgoed, de klantervaring, de gebruiksmogelijkheden van het vastgoed, de benodigde investeringen en de verkoopbaarheid. In haar rapporten bracht verzoekster ook mogelijke onregelmatigheden onder de aandacht van de CRO. Dit gold in ieder geval voor haar rapport van 21 juni 2010 met betrekking tot een vastgoedproject in Zuid-Europa (hierna: project A). De vastgoedonderneming merkte over project A later in een intern memo van 15 juni 2012 op dat verzoekster 'veel naar boven bracht', en dat haar signalen (mede) hebben geleid tot een (uitbesteed) onderzoek waarvan de conclusies begin 2011 erop wezen dat de vastgoedonderneming ernstig benadeeld is. Ook in een rapport van 5 januari 2011 met betrekking tot twee andere vastgoedprojecten in Zuid-Europa (hierna: project B en project C), besteedde verzoekster aandacht aan mogelijke onregelmatigheden. Verzoekster beschouwt deze rapporten als haar eerste meldingen van haar vermoedens van misstanden. In de loop van 2011 concentreerden de werkzaamheden van verzoekster zich sterk op de individuele verkoop van de hotelappartementen en -villa's binnen project A (hierna: de individuele verkoop van project A).

2.4 INTERN ADVIES: OMGANG MET SIGNALLEN EN MEDEWERKERS (APRIL 2011)

Begin 2011 deed de afdeling CV&O van de Holding uitvoerig onderzoek naar aanleiding van signalen met betrekking tot mogelijke integriteitsissues, afkomstig van enkele medewerkers (niet zijnde verzoekster). Deze signalen hielden deels verband met de CRO. Dit onderzoek en de betreffende signalen hadden geen relatie met verzoekster. Uit een intern memo van 20 april 2011 blijkt dat de afdeling CV&O niet heeft kunnen constateren dat sprake was van integriteitsissues in het handelen van de CRO. Wel wijst de afdeling CV&O de vastgoedonderneming op basis van haar onderzoek op het belang van checks en balances en op de kwetsbaarheid van medewerkers. Signalen over mogelijke misstanden dienen tijdig en afdoende te worden onderzocht, waarbij openheid over bepaalde zaken en beslissingen van belang is om medewerkers voldoende gemotiveerd te houden, aldus de afdeling CV&O.

2.5 WIJZIGING WERKZAAMHEDEN VOOR PROJECT A (VANAF AUGUSTUS 2011)

Op 2 augustus 2011 stuurde de CRO verzoekster een e-mail waarin hij refereert aan eerder persoonlijk en telefonisch contact met verzoekster op respectievelijk 13 juli 2011 en 25 juli 2011. In deze e-mail informeert de CRO verzoekster over zijn besluit om de inspanningen ten behoeve van de individuele verkoop van project A voorlopig te staken en andere strategische opties te overwegen. Hij verzoekt verzoekster de individuele verkoop te stoppen, maar zich nog wel één keer volledig te concentreren op het aandragen van een specifieke potentiële koper voor project A als geheel. Verder verzoekt hij om haar andere activiteiten in dit dossier op korte termijn af te ronden. De CRO noemt als redenen voor zijn besluit: de kritische fase waarin dit dossier verkeert, de hoge kosten van de vruchteloze gezamenlijke inspanningen, de eurocrisis die financiële instellingen hard raakt en zijn opdracht om kosten tot een minimum te beperken. De CRO bedankt verzoekster voor haar inzet in dit dossier en zegt toe dat hij zal nadenken over alternatieve inzetbaarheid van haar.

Per e-mail van 3 augustus 2011 aan de CRO reageerde verzoekster op bovengenoemde e-mail. Zij deelde daarin onder meer het volgende mee. Zij is opgelucht dat er beslissingen worden genomen. Zij betreurt dat de individuele verkoop niet gelukt is en wijt dit onder meer aan de hoeveelheid betrokkenen, intriges, en tegenwerking. Verzoekster sluit af met de mededeling dat het team (waarvan zij deel uitmaakt) verheugd is dat het zich niet meer hoeft te richten op individuele verkoop en dat het zich zal concentreren op de verkoop van het geheel.

Op 25 augustus 2011 stuurde de hotelmanager van project A (hierna: de hotelmanager van project A), een e-mail aan de secretaresse van de CEO en de R&R-countrymanager. Hij deelde hen daarin mee dat hij die middag telefonisch contact opnam met verzoekster over *'de lopende marketing en de verkoopactiviteiten inclusief (zoals [de CRO] met [verzoekster] heeft afgesproken) een overdracht van de werkzaamheden'*. Verzoekster deelde hem mee dat zij niet bekend was met een overdracht van werkzaamheden, aldus de hotelmanager van project A.

Diezelfde dag, op 25 augustus 2011 stuurde verzoekster een e-mail aan de R&R-countrymanager. Verzoekster stelde daarin dat ieder zich, zoals afgesproken met de CRO, dient te richten op de verkoop van project A als geheel. Elke potentiële koper moet via verzoekster handelen, aldus verzoekster. Verzoekster verwijt de R&R-countrymanager dat hij de verkoop in gevaar brengt door zijn pogingen om de huidige taken van

verzoekster bij haar weg te halen. Verzoekster stelt die taken te blijven uitoefenen omdat de specifieke potentiële koper (waarover de CRO in zijn e-mail van 2 augustus 2011 aan verzoekster schreef) project A alleen met het huidige managementteam (waaronder verzoekster ook stelt te vallen) wil kopen.

Vervolgens stuurde verzoekster op 26 augustus 2011 een uitvoerige e-mail aan de CRO. In deze e-mail beschrijft zij de succesvolle contacten met de potentiële koper en verzoekt zij de CRO dringend om deze koper serieus te nemen. Zij wijst erop dat het stilleggen van haar (marketing-)werkzaamheden niet in het belang is van de verkoop. Als reden hiervoor noemt zij dat de potentiële koper een lopend bedrijf wenst te kopen, *'met het huidige team, waaronder ik ook val'*. Verwaarlozing van de werkzaamheden van verzoekster en haar team brengt de verkoop dan ook in gevaar volgens verzoekster. Tot slot toont zij zich kritisch over de R&R-countrymanager, zijn *'vele fouten'* en het feit dat zij geen reactie van de R&R-countrymanager op haar e-mail van 25 augustus 2011 ontving.

In de ochtend van 30 augustus 2011 voerden de CRO en verzoekster een telefoongesprek over project A. De CRO ervoer de toonzetting van dit gesprek als *'onprettig'* en vond dat verzoekster niet open stond voor zijn argumentaties inzake het project. De (verdere) inhoud van dit telefoongesprek heeft de afdeling Onderzoek niet kunnen vaststellen.

Diezelfde 30 augustus 2011 probeerde verzoekster telefonisch de CEO van de vastgoedonderneming te benaderen. Voor zover de afdeling Onderzoek heeft kunnen vaststellen is verzoekster daarin niet geslaagd, maar had zij wel telefonisch contact met het directiesecretariaat van de vastgoedonderneming. Volgens verzoekster hield de CEO het contact met haar af, zo blijkt uit haar verzoek aan de afdeling Onderzoek. Verzoekster stelt dat het doel van haar contactpoging was om haar vermoeden van misstanden te melden. Volgens de vastgoedonderneming was haar doel om bij de CEO haar beklag te doen over de CRO die de potentiële koper onvoldoende serieus zou nemen. De afdeling Onderzoek heeft het doel van verzoeksters contactpoging niet kunnen vaststellen.³

In de avond van 30 augustus 2011 stuurde de CRO een e-mail aan verzoekster waarin hij zijn ongenoegen uitspreekt dat verzoekster volgens zijn informatie een gesprek met de CEO probeerde *'af te dwingen onder dreiging van de pers'*. Hij beschouwt dit als niet professioneel en uiterst schadelijk gedrag en stelt voor om op korte termijn een gesprek te voeren om alle plooiën in de zakelijke verstandhouding glad te strijken.

Op 31 augustus 2011 reageerde verzoekster per e-mail aan de CRO op zijn e-mail van de avond ervoor. Ze stelt daarin dat ze een potentiële koper heeft aangedragen voor het project A als geheel (conform de opdracht), maar dat de CRO geen interesse toonde en haar op een zijspoor heeft gezet. Zij vermoedt daardoor dat er *'andere belangen buiten haar weten'* spelen, dat haar inspanningen *'niet meer zo goed van pas komen in dit kader'*, en dat de CRO in zijn eigen belang lijkt te handelen. Ten aanzien van de *'dreiging van de pers'* zegt verzoekster in haar e-mail: *'Als het zo over is gekomen dat ik met de pers bedreigd heb, dan zeg ik: sorry. De pers ligt al op de loer. Die hoef ik niet in te schakelen.'* Ten aanzien van het gesprek dat de CRO voorstelde toont verzoekster zich bereid. Daarbij merkt ze wel op dat dit *'de enige en laatste poging'* is die ze onderneemt, en dat ze de CRO daarna *'passeert'*.

Diezelfde dag, op 31 augustus 2011, reageerde de CRO per e-mail op de e-mail van verzoekster. Hij deelt haar mee dat haar speculaties niet kloppen en dat ze geen argumenten van anderen toelaat. De CRO benadrukt dat hij blij is met de potentiële

³ Dit betreft de CEO van de vastgoedonderneming. Verzoekster stelt overigens ook poging(en) te hebben gedaan de CEO van de Holding te spreken. De afdeling Onderzoek heeft niet kunnen achterhalen wanneer en op welke wijze dat zou zijn gebeurd.

koper en hij nodigt verzoekster uit om een datum voor te stellen voor een ontmoeting met deze koper. Verder stelt hij dat niemand 'aan de kant geschoven' wordt en dat alleen wordt uitgevoerd wat reeds met verzoekster is besproken.

2.6 CONCENTRATIE OP POTENTIËLE KOPER VOOR PROJECT A (VANAF SEPTEMBER 2011)

Op 15 september 2011 voerden de CRO en verzoekster een gesprek met elkaar, in het bijzijn van de zaakvoerder van de onderneming van verzoekster⁴, de naaste medewerker van de CRO en de hotelmanager van project A. Van dit gesprek stuurde de CRO op 16 september 2011 zijn samenvatting per e-mail aan de CEO van de vastgoedonderneming en (in cc) de bestuurssecretaris van de Holding. De CRO stelt in die e-mail dat hij verzoekster fors tot de orde heeft geroepen en dat de samenwerking met haar zal worden stopgezet. Verder stelt de CRO dat verzoekster weliswaar vindt dat hij niet snel en enthousiast heeft gereageerd op de potentiële koper die zij heeft aangedragen voor project A als geheel, maar dat hij vindt dat de vastgoedonderneming zelf de agenda bepaalt en regie voert. De CRO sluit zijn e-mail af met de mededeling dat het incident wordt 'gesloten', dat de gemoederen weer zijn bedaard en dat hij hoopt op een geslaagde introductie van de potentiële koper binnenkort.

In ieder geval op 23, 24 en 27 september 2011 hadden verzoekster en de CRO per e-mail contact over de potentiële koper voor project A. De e-mailwisselingen betreffen inhoudelijke en procesupdates, in het bijzonder het leggen van contact tussen medewerkers van de vastgoedonderneming en de potentiële koper. De e-mails zijn zakelijk en neutraal van aard; ongenoegen of verschil van inzicht komen niet ter sprake. Uit de e-mail van 27 september 2011 van de CRO aan verzoekster blijkt dat ook de bestuurssecretaris van de vastgoedonderneming op de hoogte is van het lopende proces met betrekking tot de potentiële koper.

De vastgoedonderneming stelt dat zij op 30 september 2011 verzoekster twee (niet aangetekende) brieven stuurde⁵. In de eerste brief beëindigt de vastgoedonderneming de overeenkomst met verzoekster (met inachtneming van de opzegtermijn) per 31 januari 2012, onder verwijzing naar het besprokene tijdens de bijeenkomst op 15 september 2011. In de tweede brief verzoekt de vastgoedonderneming verzoekster om faciliterend op te treden inzake de door haar aangedragen potentiële koper. Daar voegt de vastgoedonderneming aan toe dat bij een succesvolle verkoop een passende vergoeding ('finders fee') met haar zal worden besproken. Verzoekster ontkende later (vanaf april 2012, zie hierna) de ontvangst van deze twee brieven en zij betwistte dat de overeenkomst beëindigd zou zijn. Deze betwiste beëindiging vormde mede aanleiding voor het latere geschil tussen verzoekster en de vastgoedonderneming en voor de civiele procedure die verzoekster in 2014 zou starten tegen de vastgoedonderneming (en de Holding). De gestelde dreiging met publiciteit door verzoekster was volgens de vastgoedonderneming de directe reden voor de (betwiste) beëindiging van de overeenkomst. Een belangrijke rol speelde ook de strategiewijziging met betrekking tot de verkoop van project A, waarover de CRO verzoekster per e-mail van 2 augustus 2011 reeds informeerde. De inzet van verzoekster was daarmee niet meer nodig (met uitzondering van haar werkzaamheden ten behoeve van de potentiële koper voor project A in zijn geheel). Andere reden was het gegeven dat verzoekster buiten haar opdrachtvaarders trad en zich met het management ter plaatse bemoeide, aldus de

⁴ Zie noot 2 voor een nadere toelichting op de rol van zaakvoerder.

⁵ Verzoekster stelt dat zij deze twee brieven (dan wel een andere opzegging van de overeenkomst in 2011) nooit heeft ontvangen. De vastgoedonderneming heeft die ontvangst in de juridische procedure hierover in 2016 voor de rechtbank niet kunnen bewijzen.

vastgoedonderneming. Tot slot zou verzoekster te weinig rapporteren over gemaakte kosten, en zou er ruzie zijn tussen verzoekster en bewoners van project A, aldus de vastgoedonderneming. Met betrekking tot de laatste twee aangevoerde redenen ziet de afdeling Onderzoek weinig aanknopingspunten in de correspondentie tussen verzoekster en de vastgoedondernemingen of in andere vastleggingen.

2.7 MOEIZAME SAMENWERKING EN POTENTIËLE KOPER GEWEIGERD

Per e-mail van 12 oktober 2011 deelde verzoekster de CRO mee dat hij haar in een onmogelijke positie heeft gemanoeuvreerd. Ze hoopt dat haar poging om project A als geheel te verkopen gaat lukken. Ze stelt dat de CRO niet wil zien hoeveel tijd dat haar tot heden heeft gekost en stelt dat de R&R-countrymanager de inspanningen tenietdoet.

In een e-mail van 17 oktober 2011 van verzoekster aan de CRO toonde zij zich kritisch over personen van de vastgoedonderneming met wie zij moet samenwerken. Met het oog op het belang van de verkoop en de waarde van de vastgoedportefeuille waarschuwt zij de CRO dat het gaat om een *'stelletje ongeleide projectielen (...) die op verschillende momenten de meest onmogelijke fouten maken'*.

In een e-mail van 2 december 2011 meldde verzoekster aan de CRO onder meer dat ze nog altijd in gesprek is met de potentiële koper en dat ze nog dezelfde maand een doorbraak verwacht.

Op 3 en 4 januari 2012 hadden de CRO en verzoekster per e-mail contact over de wenselijkheid van een gesprek tussen hen beiden. Aanleiding hiervoor lijkt de onvrede bij verzoekster over de inefficiency van projecten, de rol van de R&R-countrymanager, en de beëindiging door de vastgoedonderneming van de werkzaamheden van verzoekster. In haar e-mail van 4 januari 2012 stelt verzoekster dat zij de CRO de kans wil geven om zaken recht te zetten, omdat het haar niet verstandig lijkt om *'alle fouten die er gemaakt'* zijn bij de hele vastgoedonderneming *'te laten doorsijpelen'*. Voor zover de afdeling Onderzoek heeft kunnen vaststellen, heeft het gesprek dat verzoekster wenste niet plaatsgevonden.

Op 2 april 2012 stuurde de R&R-medewerker een e-mail aan verzoekster. In deze e-mail deelt de R&R-medewerker *'om misverstanden te voorkomen'* mee dat de overeenkomst van opdracht met verzoekster is geëindigd per 31 januari 2012. Verder stelt hij dat de potentiële koper, door bemiddeling van verzoekster, een bod heeft gedaan op project A, en dat de Kredietcommissie, *'het hoogst fatterende gremium binnen [de Holding]'*, het bod heeft afgewezen. Als reden voor de afwijzing noemt de R&R-medewerker onder meer de prijs, het time frame *'en andere niet acceptabele voorwaarden'*. Hij deelt verzoekster mee dat de vastgoedonderneming het desondanks redelijk acht om de kosten verbonden aan de werkzaamheden van verzoekster in de periode van 1 februari 2012 tot en met 27 maart 2012 te vergoeden conform de facturen van verzoekster. Alvorens over te gaan tot betaling, vraagt de vastgoedonderneming verzoekster wel om eerst alle eigendommen van de vastgoedonderneming (dan wel van project A) te retourneren. Tot slot wijst de R&R-medewerker verzoekster op haar contractuele geheimhoudingsplicht. Later, in 2015, zal de rechtbank in een civiele procedure tussen verzoekster en de vastgoedonderneming (en de Holding) opmerken dat verzoekster in ieder geval deze e-mail kon aanmerken als opzegging van de overeenkomst, voor zover de eerdere brieven hierover haar niet bereikt hadden.

Op 4 april 2012 reageerde verzoekster bij brief aan de R&R-medewerker en de CRO in cc. In deze brief stelde zij onbekend te zijn met een opzegging van de overeenkomst door de vastgoedonderneming. Daarnaast uitte zij onder meer haar ongenoegen over de behandeling van de potentiële koper en diens voorstel door de vastgoedonderneming. Ook stelde zij dat de CRO haar had meegedeeld dat er *'bovenop de contractuele facturatie een substantiële vergoeding'* betaald zou worden aan haar, ongeacht of de vastgoedonderneming en de potentiële koper tot overeenstemming zouden komen. Tot slot stelde verzoekster dat zij niet gehouden is aan geheimhouding als het gaat om *'elementen betreffende de privésfeer van medewerkers van de vastgoedonderneming'* of wanneer zij tijdens de uitvoering van de opdracht op *'frauduleuze praktijken'* is gestuit. Verzoekster lichtte in haar brief niet toe of zij dergelijke elementen en/of frauduleuze praktijken aan de orde acht, dan wel aanwijzingen daarvoor heeft.

Op 24 april 2012 vond een gesprek plaats tussen de CRO, de R&R-medewerker, verzoekster en de zaakvoerder van haar onderneming. Van dit gesprek is geen gespreksverslag opgemaakt, maar de hierop volgende e-mailwisseling tussen verzoekster en de R&R-medewerker en het intern memo van de CRO van 25 april 2012 bevatten aanknopingspunten met betrekking tot de inhoud van dat gesprek (zie hieronder).

Op 25 april 2012 deelde verzoekster per e-mail aan de R&R-medewerker onder meer mee dat, *'zoals u gisteren heeft kunnen merken'*, de vertrouwensbreuk tussen de CRO en verzoekster niet te wijten is aan een gemiste verkoopkans voor project A, maar aan *'gesjoemel op grote schaal'* en *'verregaande vermenging van privébelangen'*. Verder deelde zij onder meer het volgende mee. Als de vastgoedonderneming geen redelijk voorstel doet, dan zal verzoekster de vastgoedonderneming dagvaarden en haar belangen voor de rechtbank verdedigen. Verzoekster stelt over voldoende bewijsmateriaal te beschikken, en verklaart zich bereid om nadere informatie te verstrekken, *'zodat u op basis van voldoende informatie kunt beslissen, om al dan niet dit geschil via de rechtbank te regelen'*.

Uit het verzoek aan de afdeling Onderzoek blijkt dat verzoekster het gesprek op 24 april 2012, en de e-mail van 25 april 2012 beschouwt als meldingen van haar vermoeden van misstanden.

2.8 ESCALATIE EN BUITENLANDS ADVOCATENKANTOOR (VANAF APRIL 2012)

Op 25 april 2012 informeerde de CRO per intern memo de directie van de vastgoedonderneming. In dit memo beschreef de CRO het geschil met verzoekster omtrent het einde van de overeenkomst en de afgeketste verkooptransactie met betrekking tot de door verzoekster aangedragen potentiële koper voor Project A. Ook beschreef de CRO het gesprek dat hij samen met de R&R-medewerker voerde op 24 april 2012 met verzoekster en de zaakvoerder van haar onderneming. De CRO stelde onder meer dat verzoekster tijdens het gesprek op oneigenlijke gronden en onder de dreiging van negatieve publiciteit een schadevergoeding van € 500.000,- eiste, waarbij zij ongefundeerde beschuldigingen uitte van fraude bij de vastgoedonderneming, aldus de CRO. In het memo vermeldde de CRO verder dat hij verwachtte dat verzoekster zou gaan proberen om de CRO, project A en de vastgoedonderneming te beschadigen. De CRO beschreef tevens zijn contact met de Compliance Officer over deze kwesties. Tot slot beschreef hij het besluit om de vastgoedonderneming in dit geschil met verzoekster te laten vertegenwoordigen door het internationaal opererend buitenlands advocatenkantoor White & Case (hierna: het Buitenlands Advocatenkantoor), met als

doel te komen tot settlement tussen de vastgoedonderneming en verzoekster. Alle communicatie van verzoekster dient dan ook te worden doorgeleid naar het Buitenlands Advocatenkantoor, aldus de CRO.

De verklaringen van de CEO en de R&R-medewerker wijzen erop dat het inschakelen van het Buitenlands Advocatenkantoor bij het geschil met verzoekster geschiedde op initiatief van de CRO. Deze had reeds regelmatig contact met het Buitenlands Advocatenkantoor, omdat de vastgoedonderneming samenwerkte met het Buitenlands Advocatenkantoor in het kader van de afbouw van de vastgoedportefeuille in (vooral) de Verenigde Staten. De CRO wees er tegenover de afdeling Onderzoek op dat de directie van de vastgoedonderneming betrokken is in de keuze voor het Buitenlands Advocatenkantoor bij dit geschil. Het interne memo van de CRO aan de directie van 25 april 2012 bevestigt dit. De CRO zelf verklaarde tegen de afdeling Onderzoek de keuze voor het Buitenlands Advocatenkantoor vooral vanuit het feit dat dit een vestiging had in België – het vestigingsland van verzoekster (en haar onderneming) – en dat de ervaringen uitstekend waren. Het Buitenlands Advocatenkantoor had geen vestiging in Nederland, de betreffende advocaten waren geen Nederlandse juristen en zij communiceerden in het Engels. De Compliance Officer verklaarde tegen de afdeling Onderzoek onder meer dat hij het geschil niet kon relateren aan de specifieke activiteiten van de vastgoedonderneming waarbij het Buitenlands Advocatenkantoor reeds een rol had. Ook verklaarde hij de betrokkenheid van een advocaat uit de Verenigde Staten lastig te kunnen plaatsen bij dit dossier. Ook de vastgoedonderneming stelt achteraf dat het Buitenlands Advocatenkantoor niet de meest voor de hand liggende keuze was in dit geval. Wel wijst zij erop dat in het kader van de afbouw van de internationale portefeuille destijds tal van buitenlandse dienstverleners (waaronder het Buitenlands Advocatenkantoor) werden ingeschakeld, en dat de CRO daarin redelijkerwijs een grote mate van keuzevrijheid had.

Op 26 april 2012 reageerde de R&R-medewerker per e-mail op de e-mail die verzoekster hem een dag eerder stuurde. Hij sprak zijn teleurstelling uit dat verzoekster tijdens het gesprek op 24 april 2012 een voorstel voor een *'minnelijke oplossing van een zakelijk conflict'* van tafel veegde, en daarbij ernstige beschuldigingen uitte jegens de vastgoedonderneming. Hij deelde verzoekster mee dat de Compliance afdeling is ingelicht, en dat de vastgoedonderneming de zaak uit handen geeft aan het Buitenlands Advocatenkantoor. Tot slot deelde hij mee dat de CEO van de vastgoedonderneming 'onder de gegeven omstandigheden' afziet van een 'geplande afspraak' met verzoekster.

Uit e-mailverkeer tussen verzoekster en de directiesecretaresse van de vastgoedonderneming op 26 april 2012 en 1 mei 2012 blijkt dat er inderdaad een afspraak gepland stond tussen verzoekster en de CEO, en dat de R&R-medewerker deze met medeweten van de CEO afzegde. De afdeling Onderzoek heeft niet kunnen achterhalen wat de aanvankelijke aanleiding voor het geplande gesprek was en wat het onderwerp van gesprek zou zijn. In haar e-mail van 26 april 2012 aan de directiesecretaresse vermeldde verzoekster over de kennelijke aanleiding enkel: *'Dit [de annulering van de afspraak] bevreemdt mij uiteraard, omdat de missie van mijn bezoek en de informatie die ik gaarne wil verstrekken van belang zijn voor [de vastgoedonderneming].'*

Bij brief van 26 april 2012 aan de toenmalig advocaat van verzoekster informeerde het Buitenlands Advocatenkantoor (namens zijn cliënt: de vastgoedonderneming) verzoekster over het standpunt van de vastgoedonderneming in het gerezen geschil omtrent de beëindiging van de samenwerking en het afketsen van de verkooptransactie. De vastgoedonderneming acht de overeenkomst wel degelijk beëindigd per 31 januari 2012. Ook stelt de vastgoedonderneming dat zij het bod van de door verzoekster aangedragen potentiële koper op zorgvuldige wijze

heeft beoordeeld en dat de vastgoedonderneming het bod afwees omdat het *'onacceptabel'* en *'absurd laag'* was. Van een vergoeding of compensatie voor die bemiddelende werkzaamheden van verzoekster kan dan ook geen sprake zijn, aldus de vastgoedonderneming. Verder verwerpt de vastgoedonderneming iedere suggestie van verzoekster dat de vastgoedonderneming betrokken is bij frauduleuze praktijken. De vastgoedonderneming waarschuwt verzoekster dat zij zich bewust moet zijn dat het openbaren van vertrouwelijke en privéinformatie of van beweerde frauduleuze praktijken om financieel voordeel te krijgen een ernstig strafbaar feit is. Zij verzoekt verzoekster dan ook dit achterwege te laten. Tot slot toont de vastgoedonderneming zich nog steeds voorzichtig bereid om tot een schikking te komen; zij verwijst daarbij naar een eerder neergelegd bod van € 220.000,- en stelt een bijeenkomst voor om dit te bespreken.

Op 11 mei 2012 verzocht de R&R-medewerker per e-mail aan verzoekster nogmaals en dringend om correspondentie met de vastgoedonderneming te richten aan het Buitenlands Advocatenkantoor. Uit de e-mail blijkt dat verzoekster e-mails en brieven zou hebben gestuurd aan directie en medewerkers van de vastgoedonderneming (waaronder ook aan hun privéadres).

In haar reactie per e-mail van 14 mei 2012 aan de R&R-medewerker beklaagde verzoekster zich erover dat het Buitenlands Advocatenkantoor niet voortvarend is, dat de betreffende advocaat zich enkel in het Engels kan uitdrukken, en dat de R&R-medewerker en de CEO contact weigeren inzake haar *'melding van fraude'*. Uit de e-mail van verzoekster, alsmede de andere gegevens die de afdeling Onderzoek ter beschikking staan, blijkt niet op welke melding zij hier doelt.

Bij brief van 31 mei 2012 van de advocaat van verzoekster aan het Buitenlands Advocatenkantoor stelde verzoekster in het kader van de lopende onderhandeling een schadevergoeding voor van ruim 3 miljoen euro, te betalen door de vastgoedonderneming. De onderbouwing hiervan betreft haar misgelopen omzet (in de jaren 2012 tot en met 2014) met betrekking tot de beëindigde overeenkomst, en haar misgelopen commissie vanwege het afketsen van het bod van de potentiële koper van project A.

2.9 MELDING AAN DE AFDELING COMPLIANCE (VANAF MEI/JUNI 2012)

Op 25 mei 2012 zou verzoekster een brief, gericht aan de afdeling Compliance van de vastgoedonderneming, hebben overhandigd aan de advocaat van het Buitenlands Advocatenkantoor. Zij zou dit niet rechtstreeks aan de afdeling Compliance hebben gedaan, omdat de R&R-medewerker verzoekster eerder dringend had verzocht om geen enkele correspondentie meer direct aan (medewerkers van) de vastgoedonderneming te richten. De afdeling Onderzoek heeft genoemde overhandiging niet kunnen vaststellen, maar ziet in correspondentie, en getuigenverklaringen bij de afdeling Onderzoek en de FIOD wel aanwijzingen dat het Buitenlands Advocatenkantoor inderdaad deze brief heeft ontvangen. Uit het verzoek aan de afdeling Onderzoek blijkt dat verzoekster deze brief beschouwt als melding van haar vermoeden van een misstand.

Op 8 juni 2012 stuurde verzoekster een e-mail aan de bestuurssecretaris van de Holding, met als onderwerp *'Aangifte aan Compliance Afdeling'*. In deze e-mail vermeldde verzoekster dat zij sinds augustus 2011 vergeefs heeft geprobeerd malversaties en frauduleuze praktijken in de schoot van de vastgoedonderneming kenbaar te maken aan het management. Deze pogingen zouden hebben geleid tot beëindiging van de overeenkomst met verzoekster. Verzoekster verwees naar een brief in de

bijlage. Verzoekster stelde dat ze deze reeds heeft overhandigd aan het Buitenlands Advocatenkantoor, omdat verzoekster deze niet rechtstreeks mocht richten aan afdeling Compliance van de vastgoedonderneming, noch aan de Holding. Verzoekster stelde daarbij dat de het Buitenlands Advocatenkantoor de inhoud van de brief reeds met de CRO heeft besproken, hetgeen volgens verzoekster 'de confidentialiteit van het onderzoek' in het gedrang brengt.

De bovenstaande genoemde brief van verzoekster besloeg vier pagina's, was gedateerd 25 mei 2012 en gericht aan de afdeling Compliance van de vastgoedonderneming (hierna: de melding). In de brief stelde verzoekster dat sprake is van *'fraude en malversaties binnen de vastgoedonderneming'*. De brief bevatte elf voorbeelden van gestelde onregelmatigheden, die vrijwel alle een nauwe betrokkenheid van de CRO impliceren. Het ging hierbij onder meer om de ontvangst van introductievergoedingen (ook wel 'kickback fees') door de CRO in privé, buiten het zicht van de vastgoedonderneming en afkomstig van personen die dankzij de CRO werden ingehuurd door de vastgoedonderneming. Verder betroffen de voorbeelden onder meer de wijze van totstandkoming van facturen en het vermengen van privéaangelegenheden van de CRO met aangelegenheden van de vastgoedonderneming. Verzoekster verklaarde zich in deze brief bereid tot medewerking en tot onderbouwing van de gestelde onregelmatigheden met documenten.

Uit het verzoek aan de afdeling Onderzoek blijkt dat verzoekster het versturen van genoemde e-mail op 8 juni 2012 (met daarin de brief van 25 mei 2012) beschouwt als melding van haar vermoeden van een misstand.

De bestuurssecretaris van de Holding stuurde de e-mail van 8 juni 2012, inclusief de melding, 15 minuten na ontvangst per e-mail door aan de CEO, CRO, de Compliance Officer, en aan het Hoofd CV&O van de Holding en (in CC) aan de Chief Financial Officer van de Holding. In deze e-mail vermeldde de bestuurssecretaris van de Holding: *'Zie hieronder en aangehecht als net besproken met [de CEO].'* Een van de redenen dat de melding in dit stadium ook aan de CRO werd gestuurd, is volgens de vastgoedonderneming dat de CRO reeds bekend was met de inhoud van de melding. Het Buitenlands Advocatenkantoor zou deze immers, nadat het deze van verzoekster ontving, met de CRO hebben besproken. Dit volgt ook uit de e-mail van verzoekster van 8 juni 2012 aan de bestuurssecretaris van de Holding (zoals eerder vermeld in deze paragraaf). De vastgoedonderneming stelt hierbij dat verzoekster tevoren wist dat het Buitenlands Advocatenkantoor werd aangestuurd door de CRO en dat de kans dus groot was dat het Buitenlands Advocatenkantoor haar melding naar de CRO zou doorsturen. Bovendien acht de vastgoedonderneming aannemelijk dat de CRO intern de vastgoedonderneming reeds informeerde over de (inhoud van de) melding voordat verzoekster deze op 8 juni 2012 naar de bestuurssecretaris stuurde. De afdeling Onderzoek heeft dat laatste niet kunnen vaststellen.

Op 8 juni 2012 stuurde het Hoofd CV&O van de Holding de e-mail, inclusief de bijlage (de melding aan Compliance), door aan de Compliance Officer van de vastgoedonderneming. De Compliance Officer ontving deze melding enkele dagen later, op 13 juni 2012, ook rechtstreeks van verzoekster per e-mail.

In de dagen hierna ving de CRO aan met het schrijven van een memo waarin hij een reactie geeft op de aantijgingen van verzoekster. Ook had hij per e-mail contact met een vroegere zaakvoerder (tot in 2010) van de onderneming van verzoekster (hierna: de vroegere zaakvoerder). Dat e-mail contact ging over het opstellen van een verklaring van deze vroegere zaakvoerder welke de CRO kan ontlasten.

Vanaf 12 juni 2012 waren verzoekster en de Compliance Officer telefonisch en per e-mail met elkaar in contact over het inplannen van een gesprek op het kantoor van de Holding. Zij kwamen overeen dat dit zou gaan plaatsvinden op 26 juni 2012.

In een memo van 15 juni 2012 informeerde de Compliance Officer de CEO van de vastgoedonderneming, het Hoofd CV&O van de Holding, en (in cc) de CRO, over de resultaten van zijn onderzoek naar aanleiding van het interne memo van de CRO van 25 april 2012. In dat kader heeft de Compliance Officer gesprekken gevoerd met de CRO en de R&R-medewerker, en heeft hij het dossier ter zake project A doorgenomen. In het memo gaf de Compliance Officer een uitvoerig chronologisch overzicht van (het ontstaan van) de samenwerking en het latere geschil tussen de vastgoedonderneming en verzoekster. Ook benoemde de Compliance Officer de zeer recente melding van verzoekster aan Compliance. De Compliance Officer besloot zijn memo met de mededeling dat Compliance de zware aantijgingen jegens de vastgoedonderneming en personen daarbinnen nader zal onderzoeken.

Diezelfde 15 juni 2012 overhandigde de CRO op eigen initiatief een memo aan de Compliance Officer waarin hij zijn reactie op de melding van verzoekster geeft en onderbouwt met documenten. De CRO lichtte dit memo mondeling toe aan de Compliance Officer. Bij deze gelegenheid of in de periode erna, overlegde de CRO ook een verklaring van de vroegere zaakvoerder van de onderneming van verzoekster, waarover hij met deze vroegere zaakvoerder in de dagen ervoor per e-mail contact had. Deze verklaring was positief over de CRO en stelde verzoekster in een kwaad daglicht.

In de periode na de melding van verzoekster aan de Compliance Officer en vóór 26 juni 2012 sprak de Compliance Officer, op aandringen van de CRO, met de secretaresse van de CRO en met een Amerikaanse advocaat van het Buitenlands Advocatenkantoor. Volgens de Compliance Officer probeerden deze 'een bepaald beeld neer te zetten' van verzoekster en gaf de advocaat van het Buitenlands Advocatenkantoor een duidelijke waarschuwing: 'pas op met deze mevrouw'. De Compliance Officer vond dit opmerkelijk, maar trok zich er naar eigen zeggen niet al te veel van aan: zijn interesse richtte zich op het feitenmateriaal en hij voelde zonder meer steun en ruimte van het Hoofd CV&O van de Holding en de CEO om zijn werk te doen.

Op 26 juni 2012 spraken de Compliance Officer, een medewerker van Veiligheidszaken en een leidinggevende van Juridische Zaken met verzoekster (en de zaakvoerder van haar onderneming). Verzoekster heeft tijdens dit gesprek documenten deels overhandigd en deels getoond. Een deel overhandigde of toonde zij niet. Zij legde uit dat dit samenhang met haar overweging om aangifte te gaan doen bij de officier van justitie, aan wie zij de betreffende documenten zou overhandigen. Wel zegde zij toe dat zij bij de officier van justitie erop zou aandringen dat ook de vastgoedonderneming kopieën van de stukken kon ontvangen. De Compliance Officer 'baalde' ervan dat hij niet alle relevante onderbouwende documenten tot zijn beschikking kreeg. Het zou later, nadat hij betrokkenen had geconfronteerd met de feiten zoals verzoekster die presenteerde, leiden tot 'weer de situatie woord tegen woord', aldus de Compliance Officer. De afdeling Onderzoek heeft overigens niet kunnen vaststellen of verzoekster zelf op het idee kwam om zich mogelijk te gaan wenden tot strafrechtelijke instanties, of dat de vastgoedonderneming haar op dat idee heeft gebracht. De verklaringen daarover lopen te zeer uiteen.

Eind juni en in de eerste helft van juli 2012 werden de onderhandelingen tussen de advocaat van verzoekster en het Buitenlands Advocatenkantoor concreter. Het Buitenlands Advocatenkantoor deed namens de vastgoedonderneming aan verzoekster een bod ten bedrage van € 316.000,-. De beschikbare correspondentie wijst erop dat beide partijen vooral discussiëren over de door de vastgoedonderneming gewenste

vrijwaring van specifieke werknemers van de vastgoedonderneming, onder wie de CRO, en wat dit zou moeten betekenen voor het schikkingsbedrag. Ook blijkt dat verzoekster en haar advocaat het belemmerend vonden dat de advocaat van het Buitenlands Advocatenkantoor het continentaal recht en de Nederlandse taal onvoldoende machtig is. Brieven van de advocaat van verzoekster van 10 juli 2012 en 26 november 2012 lijken het sluitstuk van de (destijds vruchteloze) onderhandelingen. In die brieven wekte de advocaat van verzoekster op zijn minst de suggestie dat een verhoging van het schikkingsbedrag invloed kan hebben op haar voornemen om aangifte te doen bij respectievelijk Nederlandse en Belgische strafrechtelijke autoriteiten. De vastgoedonderneming ervoer de brieven als afpersing en afdreiging, en zag in de eerste brief (van 10 juli 2012) aanleiding om de schikkingsonderhandelingen destijds te staken.

Op 28 en 29 juni 2012 had verzoekster e-mail contact met de Compliance Officer. Verzoekster uitte daarin haar vermoeden dat de CRO de onderhandelingen tussen verzoekster en het Buitenlands Advocatenkantoor '*manipuleert*'. De CRO zou daarin zijn eigen agenda volgen, en niet die van de Holding, aldus verzoekster. De Compliance Officer deelde daarop mee dat de advocaat van het Buitenlands Advocatenkantoor is ingehuurd door de vastgoedonderneming en 'op dit moment' wordt aangestuurd door de CEO. De Compliance Officer stelde tevens voor dat een leidinggevende van de afdeling Juridische Zaken contact opneemt met de advocaat van verzoekster om zijn visie te vernemen op de samenwerking met de Amerikaanse advocaat van het Buitenlands Advocatenkantoor.

Op 11 juli 2012 verlengde de vastgoedonderneming de aanstelling van de CRO met drie jaar. DNB toonde zich hierover later zeer ontstemd bij de Holding dat deze verlenging plaats had gedurende het interne onderzoek van de Compliance afdeling.

Op 16 juli 2012 voerden de CEO en de Compliance Officer een gesprek met de CRO, dat in latere correspondentie en door getuigen regelmatig is aangeduid als een '*normoverdragend gesprek*'. Dit is in onder andere (het toezicht op) de financiële sector een gebruikelijke aanduiding voor een zwaarwegend gesprek met een doorgaans hoge functionaris bij een onderneming, waarin deze functionaris wordt gewaarschuwd voor zijn of haar overtreding van normen. In het verslag van het gesprek op 16 juli 2012 is als aanleiding voor het gesprek vermeld dat de aantijgingen van verzoekster feitelijke grondslag missen, dan wel onvoldoende onderbouwd zijn met documenten, maar dat er wel aandachtspunten uit voortvloeien. Deze aandachtspunten delen de CEO en de Compliance Officer met de CRO. De vastgoedonderneming stelde tijdens het onderzoek van de afdeling Onderzoek overigens dat deze aandachtspunten niet zagen op de verwijten die verzoekster de CRO maakte in haar melding, maar dat zij voortvloeiden uit het intern onderzoek naar aanleiding van die melding.

Samengevat spreken zij naar aanleiding van de inhoud van een specifieke e-mail van de CRO aan verzoekster over '*vermenging van privéaangelegenheden*' en '*de schijn van onoirbaarheid*'. Volgens de CEO dient de CRO zich beter bewust te zijn van zijn rol en positie bij de vastgoedonderneming, waarbij de CEO onder meer verwijst naar maatschappelijke verwachtingen, de norm van de Holding en de eisen die de Wet op het financieel toezicht en DNB stellen. De CEO stelt voor een onafhankelijke derde – een groot accountantskantoor – te laten kijken naar de administratie van de privévennootschappen van de CRO. Dit om de kwestie te 'klaren' en om te voorkomen dat in de toekomst weer ad hoc gereageerd moet worden. De CRO ziet dit voorstel als een motie van wantrouwen. De CEO stelt voor dat de CRO het gesprek laat bezinken en zich gaat beraden. Later concludeerde DNB overigens dat de vastgoedonderneming, dan wel de Holding, het enige middel om druk uit te oefenen om de CRO-medewerking te laten verlenen aan het voorgestelde boekenonderzoek, voortijdig uit handen heeft gegeven

door de contractverlenging van 11 juli 2012.

Op 18 juli 2012 deed verzoekster aangifte bij de FIOD van mogelijke strafbare feiten begaan door de CRO, in het kader van diens werkzaamheden voor de vastgoedonderneming. Verzoekster verstreekte documenten en legde verklaringen af.

Op 19 juli 2012 informeerde verzoekster per e-mail de Compliance Officer over haar contact met de FIOD de dag ervoor. Uit de e-mail blijkt verder dat verzoekster graag van de vastgoedonderneming verneemt wie de onderhandelingen namens de vastgoedonderneming voortzet, aangezien het Buitenlands Advocatenkantoor een meeting heeft geannuleerd omdat de vastgoedonderneming en de Holding zich zouden beraden over *'een nieuwe strategische aanpak'*.

Per intern memo van 15 augustus 2012 informeerden de Compliance Officer en het Hoofd CV&O van de Holding de CEO van de vastgoedonderneming uitvoerig over de beoordeling van CV&O van de melding van verzoekster. De conclusie is dat de aantijgingen van verzoekster *'feitelijke grondslag missen c.q. onvoldoende onderbouwd zijn'*. Daarnaast leverde de melding wel aandachtspunten op met betrekking tot de CRO, die in grote lijnen overeenkomen met de aandachtspunten die aan de orde kwamen in het gesprek dat de CEO en de Compliance Officer met de CRO voerden op 16 juli 2012.

Medio augustus 2012 aanvaardde verzoekster het eerdere bod van de vastgoedonderneming van € 316.000,-. De rechtbank stelde hierover later vast dat het bod van de vastgoedonderneming reeds was verlopen. Verzoekster en de vastgoedonderneming kwamen niet tot een vaststellingsovereenkomst (tot de vaststellingsovereenkomst van 24 mei 2016, zie verderop).

Bij brief van 27 september 2012 deelde de Compliance Officer aan verzoekster mee dat de vastgoedonderneming haar melding en bijbehorende documenten heeft bekeken en beoordeeld. Daarbij vermeldde hij dat verzoekster inmiddels de zaak onder de aandacht heeft gebracht van de justitiële autoriteiten en dat verzoekster nadien geen documenten meer ter beschikking heeft gesteld aan de vastgoedonderneming. Tot slot deelde de Compliance Officer mee dat de vastgoedonderneming de melding op basis van de ter beschikking gestelde informatie intern heeft *'afgehandeld'* en het dossier heeft *'afgelegd'*. De Compliance Officer verklaarde later hierover dat hij met deze brief verzoekster uit correctheid wilde meedelen dat het onderzoek naar haar specifieke melding was afgerond.

Bij brief van 5 oktober 2012 stuurde een advocaat namens de CRO in privé (hierna: de privé-advocaat van de CRO), een brief aan verzoekster. De privé-advocaat waarschuwde verzoekster naar aanleiding van kennelijke correspondentie die zij stuurde aan de CRO in privé, zijn echtgenote, en zijn ondernemingen (niet zijnde de vastgoedonderneming). Volgens de privé-advocaat bevat de correspondentie van verzoekster een reeks van onterechte sommaties aan de CRO om bepaalde bedragen te betalen, en concrete aankondigingen van strafklachten en gerechtelijke procedures tegen de CRO. Volgens de privé-advocaat zou het handelen van verzoekster gekwalificeerd kunnen worden als chantage en smaad, en hij sommeert verzoekster dit te staken. De privé-advocaat merkte in deze brief overigens op dat hij van zijn cliënt heeft begrepen dat de Compliance Officer verzoekster bij brief van 27 september 2012 heeft geïnformeerd dat aan haar brief van 25 mei 2012 *'bij gebreke van enige feitelijke onderbouwing'* geen verder gevolg wordt gegeven en dat deze *'inmiddels is afgelegd'*.

Op 22 oktober 2012 gaf de vastgoedonderneming naar eigen zeggen gevolg aan de wens van DNB dat de CRO moest vertrekken. De vastgoedonderneming zag zich daarbij wel

geplaatst voor het feit dat in haar ogen een voldoende feitelijke grondslag ontbrak voor de aantijgingen van verzoekster. De vastgoedonderneming trof daarom op 22 oktober 2012 een beëindigingsregeling met de CRO, waarvan een ontslagvergoeding onderdeel was. Afgesproken werd dat zijn contract per 31 december 2012 zou worden beëindigd, en dat de vastgoedonderneming de kosten van de privé-advocaat van de CRO vergoedt tot die datum, voor zover die kosten betrekking hebben op zijn werkzaamheden voor de vastgoedonderneming en verband houden met het juridisch verweer van de CRO tegen de aantijgingen van verzoekster. De vastgoedonderneming stelt overigens achteraf dat deze specifieke regeling niet tot stand zou zijn gekomen als de vastgoedonderneming op dat moment al het vermoeden van frauduleus handelen door de CRO had gehad. Desalniettemin ziet de afdeling Onderzoek dat binnen de vastgoedonderneming destijds wel reeds bedenkingen bestonden over de CRO. Zo blijkt uit een brief van de Holding aan DNB dat bij de totstandkoming van de beëindigingsregeling meewoog dat de CRO niet wilde meewerken aan een boekenonderzoek, zoals de vastgoedonderneming had voorgesteld in het normoverdragende gesprek op 16 juli 2012. In de herinnering van de Compliance Officer waren er bovendien eind september 2012 plannen in de maak voor een vervolgonderzoek, waarbij de melding van verzoekster in een breder verband zou worden opgepakt.

Bij brief van 29 oktober 2012 aan de Compliance Officer deelde verzoekster mee dat zij begrijpt dat hij op basis van de summiere documentatie geen onderzoek 'ten gronde' heeft kunnen uitvoeren. Verder verstrekt zij bij de brief een aantal documenten ter onderbouwing van de vermoede onregelmatigheden die zij in haar eerdere melding beschreef. Deze informatie was volgens de vastgoedonderneming onmiskenbaar van belang voor het hernieuwde onderzoek van de vastgoedonderneming en haar later daaruit voortvloeiende aangifte tegen de CRO. Tot slot beklaagde verzoekster zich in haar brief van 29 oktober 2012 erover dat zij als zondebok behandeld wordt en bestookt wordt door advocaten. In het bijzonder benoemde zij daarbij dat zij onaangenaam verrast is dat (de privé-advocaat van) de CRO kennelijk het bestaan en de inhoud kent van de brief van 27 september 2012 die de Compliance Officer stuurde aan verzoekster.

Eind 2012 startte CV&O, in samenwerking met de Internal Audit Dienst en een extern forensisch onderzoeksbureau (hierna: het externe onderzoeksbureau) een breed onderzoek naar mogelijke integriteitsissues die verband hielden met de CRO. Daarin kwamen ook de kwesties waarover verzoekster meldde aan bod.

Per 31 december 2012 eindigde de overeenkomst tussen de vastgoedonderneming en de CRO, mede onder invloed van de kritische opstelling van DNB ten aanzien van de houdbaarheid van de positie van de CRO bij de vastgoedonderneming. Deze beëindiging was een uitvloeisel van de regeling die de vastgoedonderneming en de CRO in oktober 2012 overeenkwamen.

Op 1 februari 2013 nationaliseerde de Nederlandse Staat de Holding, en is onder meer de bestuursvoorzitter van de Holding afgetreden en opgevolgd door een nieuwe bestuursvoorzitter (hierna: de nieuwe bestuursvoorzitter van de Holding).

Op 8 februari 2013 deed de Holding aangifte bij de FIOD tegen de CRO wegens valsheid in geschrift, oplichting, en het handelen als bestuurder in strijd met de reglementen waardoor de Holding en/of de vastgoedonderneming ernstig nadeel hebben ondervonden. In de aangifte stelde de Holding onder meer dat zij op opmerkelijke betalingen aan de CRO is gestuit. Het betreft betalingen afkomstig van personen die door bemiddeling van de CRO werkzaamheden verrichtten voor de vastgoedonderneming (zogenaamde 'kickback fees').

Bij brief van 13 februari 2013 deelde de Compliance Officer, mede namens de nieuwe bestuursvoorzitter van de Holding, mee aan verzoekster dat de vastgoedonderneming het interne onderzoek naar de melding van verzoekster in mei/juni 2012, mede naar aanleiding van haar latere aanvulling in oktober 2012, heeft uitgebreid. De aanvullingen die de vastgoedonderneming ontving van verzoekster bij brief van 29 oktober 2012, vormden mede aanleiding voor die uitbreiding. De Compliance Officer deelde in voornoemde brief mee dat de afhandeling van het zakelijke geschil tussen verzoekster en de vastgoedonderneming in behandeling is bij de afdeling Juridische Zaken van de Holding, samen met een advocaat van een Nederlands advocatenkantoor (hierna: het Nederlands Advocatenkantoor). Inzet van de vastgoedonderneming hierbij is om dit juridische traject op een voor beide partijen zo bevredigend mogelijke wijze af te ronden, aldus de Compliance Officer. Tot slot deelde de Compliance Officer mee dat de vastgoedonderneming het erg op prijs zou stellen als verzoekster een gesprek zou willen hebben met het externe onderzoeksbureau. Dat gesprek heeft op 6 maart 2013 plaatsgevonden.

In oktober 2013 deed de Holding aangifte tegen verzoekster van niet-ambtelijke omkoping en oplichting. De Holding onderbouwde de aangifte met verklaringen die verzoekster aflegde bij de FIOD, bij het externe onderzoeksbureau en tijdens het gesprek met de vastgoedonderneming op 26 juni 2012. Samengevat stelde de Holding dat verzoekster zelf heeft meegewerkt aan de kickbackfee-constructie van de CRO. Dit zou zij onder meer hebben gedaan door betalingen aan (een onderneming van) de CRO zonder tegenprestaties van laatstgenoemde, door mee te denken met de CRO over de kennelijk ongeoorloofde facturering, alsook door onjuiste declaratie bij de Holding. De Holding baseert haar aangifte hoofdzakelijk op kennelijke verklaringen van verzoekster tijdens het gesprek met de vastgoedonderneming op 26 juni 2012, verklaringen van verzoekster tegenover de FIOD op 18 juli 2012, en verklaringen van verzoekster tegenover een particulier extern onderzoeksbureau op 6 maart 2013. De strekking van deze verklaringen is onder meer dat verzoekster reeds in 2010 weet had van facturen van privéondernemingen van de CRO aan verzoekster en anderen, zonder dat de daarin vermelde tegenprestaties waren geleverd. Ook wijzen de verklaringen erop dat verzoekster desondanks een of enkele van deze facturen betaalde, zij het schoorvoetend om van 'het gedoe' af te zijn en omdat het in haar ogen anders consequenties zou kunnen hebben voor haar overeenkomst met de vastgoedonderneming. Het OM merkte verzoekster niet als verdachte aan en heeft verzoekster (dus) niet strafrechtelijk vervolgd. Redenen om de aangifte van de vastgoedonderneming tegen verzoekster niet op te pakken, waarover het OM de afdeling Onderzoek desgevraagd heeft geïnformeerd, waren gelegen in het (gebrek aan) bewijs, in de beperkte schaal van de betalingen en het bestaan van creditnota's, in de openheid van verzoekster over deze kwestie bij het doen van haar eigen aangifte tegen de vastgoedonderneming, en – tot slot – in het feit dat mede vanwege de aangifte van verzoekster de fraude bij de vastgoedonderneming aan het licht is gekomen. Om deels dezelfde redenen zegde de vastgoedonderneming naar eigen zeggen het OM destijds toe dat zij zich niet zou verzetten tegen een beslissing van het OM om de aangifte tegen verzoekster niet op te pakken. Tegen dezelfde achtergrond besloot de vastgoedonderneming destijds om verzoekster (in tegenstelling tot andere betrokkenen) niet op te nemen in een extern frauderegister voor financiële instellingen, aldus de vastgoedonderneming.

2.10 GEBEURTENISSEN NA 2013

2.10.1 DE UITSPRAKEN VAN DE RECHTBANK IN DE CIVIELE PROCEDURE

In februari 2014 startte verzoekster een civiele procedure tegen de vastgoedonderneming (en de Holding). Zij stelde dat de vastgoedonderneming de overeenkomst met haar niet had mogen opzeggen nu zij te goeder trouw en naar behoren herhaaldelijk melding had gemaakt van ernstige vermoedens van misstanden. De opzegging was daarmee volgens verzoekster onrechtmatig, en leidde tot schade die verzoekster wenste te verhalen op de vastgoedonderneming.

In januari 2015 wees de rechtbank een tussenvonnis. Daarin gaat de rechtbank uitvoerig in op (de aanloop naar) het zakelijk geschil tussen de vastgoedonderneming en verzoekster. De rechtbank concludeerde dat verzoekster niets heeft gesteld waaruit volgt dat zij vorderingen heeft op de vastgoedonderneming (noch op de Holding), en wees haar eisen af.

Ten aanzien van de betwiste opzegging van de overeenkomst overwoog de rechtbank onder meer dat de vastgoedonderneming de overeenkomst conform artikel 7:408 van het Burgerlijk Wetboek en artikel 4 van de overeenkomst te allen tijde kon opzeggen (met inachtneming van de opzegtermijn), tenzij dit naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid onaanvaardbaar zou zijn. Volgens de rechtbank was dat laatste niet aan de orde. Verzoekster had volgens de rechtbank onvoldoende weerlegd dat een verschil van inzicht over de wijze van verkoop van project A de reden was voor de opzegging. Dat betekent, aldus de rechtbank, 'dat de opzegging van de overeenkomst niet in een zodanig causaal verband heeft gestaan met de wetenschap van verzoekster van fraude, dat die opzegging naar redelijkheid en billijkheid onaanvaardbaar zou zijn'.

De rechtbank nam hierbij aan dat verzoekster reeds vanaf 2010 bekend was met de mogelijke fraude, en – eerder dan in mei 2012 – gebruik had kunnen maken van de mogelijkheden om de fraude naar behoren te melden 'binnen (de afdeling Compliance, dan wel CV&O) of buiten de organisatie van de vastgoedonderneming (politie, FIOD of OM)'. Hierbij overwoog de rechtbank ook dat de overeenkomst van opdracht met de vastgoedonderneming, anders dan een arbeidsovereenkomst, verzoekster een grote handelingsvrijheid bood: een gezagsverhouding tussen verzoekster en de vastgoedonderneming ontbrak en zij had het recht om op elk moment haar opdracht terug te geven.

De contactpogingen van verzoekster richting de directie beschouwde de rechtbank niet als behoorlijk melden. Volgens de rechtbank weerlegde verzoekster tijdens de civiele procedure onvoldoende dat zij contact zocht met de directie omdat een verschil van inzicht was ontstaan over de uitvoering van de opdracht. Daarnaast kon de vastgoedonderneming volgens de rechtbank niet worden aangerekend dat de directie het contact met verzoekster heeft afgehouden. Verzoekster had zich er namelijk van bewust moeten zijn, dat bij het doen van een behoorlijke melding niet een dreiging met publiciteit hoorde. Uiteindelijk berichtte verzoekster de vastgoedonderneming volgens de rechtbank voor het eerst schriftelijk in haar e-mail aan de R&R-medewerker van 25 april 2012 dat het (dan reeds ontstane) geschil het gevolg zou zijn van fraude binnen de vastgoedonderneming. De rechtbank stelde vast dat verzoekster ook toen geen melding van fraude deed via de geëigende wegen en dat verzoekster in diezelfde e-mail de wens uitsprak om tot een regeling te komen.

De rechtbank gaf in haar tussenvonnis van januari 2015 de betrokken partijen ieder een bewijsopdracht. Nadien verstrekten beide partijen (ter voldoening aan de

bewijsopdracht) nadere informatie aan de rechtbank en vond een getuigenverhoor plaats. Daarop volgde in januari 2016 opnieuw een tussenvonnis. De rechtbank concludeerde, na beoordeling van de nadere informatie van beide partijen, dat haar overwegingen en beslissingen die in het tussenvonnis van januari 2015 waren opgenomen, in stand bleven.

2.10.2 DE VASTSTELLINGSOVEREENKOMST

Op 24 mei 2016 sloten de vastgoedonderneming (en de Holding) en verzoekster een vaststellingsovereenkomst. Daarin verwezen zij naar de tussenuitspraken van de rechtbank in het geschil tussen beide partijen, en stelden zij er de voorkeur aan te geven het geschil definitief in der minne te regelen (zonder dat daarbij sprake was van het over en weer aanvaarden van de uitgangpunten of standpunten van de ander). De vastgoedonderneming zegde toe verzoekster een bedrag van € 50.000,- te betalen. De partijen verleenden elkaar finale kwijting, en verplichtten zich – samengevat – de lopende procedure te beëindigen en geen nieuwe procedures jegens elkaar te voeren.

2.10.3 STRAFRECHTELIJKE VEROORDELINGEN

De aangifte van verzoekster bij de FIOD in juli 2012 vormde mede aanleiding voor een omvangrijk strafrechtelijk onderzoek. Volgens de officier van justitie tastte het handelen van de betrokken groep verdachten niet alleen het vertrouwen van de vastgoedonderneming aan, maar ook het vertrouwen in de financiële sector. In 2018 volgde de onherroepelijke veroordeling door het Gerechtshof van meerdere (ex-) medewerkers van de vastgoedonderneming, onder wie de CRO, voor onder meer niet-ambtelijke omkoping en het valselijk opmaken van facturen, gepleegd in het kader van de kickbackbetalingen ten koste van de vastgoedonderneming.

3. ANALYSE

Het doel van dit onderzoek is om een oordeel te geven over de wijze waarop de vastgoedonderneming waarmee verzoekster een samenwerkingsovereenkomst had, zich heeft gedragen nadat verzoekster melding deed over 'fraude en malversaties' binnen de vastgoedonderneming met een nauwe betrokkenheid van de CRO, en in het bijzonder welk eventueel verband er tussen het één en het ander was. Verzoekster is van mening dat zij vanwege haar melding(en) benadeeld is door de vastgoedonderneming. Volgens verzoekster is er een causaal verband tussen enerzijds de melding(en), en anderzijds onder meer de beëindiging van de overeenkomst, het definitief afwijzen van het bod van de potentiële koper (en daarmee het niet vergoeden van de werkzaamheden van verzoekster in dat kader), en het in 2012 uitblijven van overeenstemming over de afwikkeling van het zakelijke geschil. Om vast te stellen of verzoekster al dan niet benadeeld is door de vastgoedonderneming vanwege haar melding(en), worden in dit hoofdstuk de geconstateerde feiten en omstandigheden geduid in het licht van de onderzoeksvraag:

- Is verzoekster vanwege het melden van het vermoeden van een misstand ('fraude en malversaties' binnen de vastgoedonderneming met een nauwe betrokkenheid van de CRO) benadeeld door de vastgoedonderneming?
- Zo ja, waaruit heeft die benadeling bestaan?

Toetsingskader

In een bejegeningsonderzoek onderzoekt de afdeling Onderzoek de wijze waarop een werkgever zich jegens een werknemer heeft gedragen naar aanleiding van zijn/haar melding van een vermoeden van een misstand. Werkgever en werknemer zijn in dit verband ruime begrippen. Zo volgt uit artikel 1 van de Wet Hvk dat een dienstbetrekking tussen beiden niet noodzakelijk is en dat hieronder ook kunnen worden verstaan respectievelijk een opdrachtgever (de vastgoedonderneming) en een zzp'er (verzoekster). Om te kunnen beoordelen of er al dan niet sprake is van benadeling vanwege de melding, dient het onderzoek de volgende vragen te beantwoorden:

1. Is er sprake van een op redelijke gronden gebaseerd vermoeden van een misstand met een maatschappelijk belang (in de zin van de Wet Hvk)?
2. Heeft verzoekster haar vermoeden van een misstand intern en/of extern gemeld (in de zin van de Wet Hvk)?
3. Is er sprake van benadeling (in rechtspositionele zin of op andere wijze) van verzoekster na de melding(en)? In het kader van deze deelvraag richt het onderzoek zich ook op de wijze waarop de vastgoedonderneming met de melding(en) van verzoekster is omgegaan.
4. Is de ondervonden benadeling het gevolg van de melding(en) van verzoekster?

Deze vier vragen komen achtereenvolgens aan bod in de paragrafen 3.1 tot en met 3.4. Elke paragraaf begint met een korte beschrijving van de afwegingscriteria zoals die naar voren komen in de Wet Hvk. Ten tijde van de werkzaamheden van verzoekster voor de vastgoedonderneming (2010-2012) bestond de Wet Hvk overigens nog niet. Het verzoek om onderzoek is wel ingediend onder deze wet. Om die reden worden de afwegingscriteria die volgen uit de Wet Hvk toegepast. Uit de Wet Hvk vloeit overigens

voort dat de wetgever het vanzelfsprekend acht dat de afdeling Onderzoek – op grond van deze wet – onderzoek kan instellen naar gebeurtenissen die dateren van vóór inwerkingtreding.⁶

3.1 VERMOEDEN VAN EEN MISSTAND

Deelvraag: *Is er sprake van een op redelijke gronden gebaseerd vermoeden van een misstand met een maatschappelijk belang (in de zin van de Wet Hvk)?*

De Wet Hvk beschrijft een vermoeden van een misstand als het vermoeden van een werknemer, dat binnen de organisatie waarin hij werkt of heeft gewerkt sprake is van een misstand voor zover:

- het vermoeden is gebaseerd op redelijke gronden die voortvloeien uit kennis die de werknemer bij zijn werkgever heeft opgedaan of voortvloeien uit kennis die de werknemer heeft verkregen door zijn werkzaamheden bij een ander bedrijf of een andere organisatie, en;
- het maatschappelijk belang in het geding is bij een schending van een wettelijk voorschrift, een gevaar voor de volksgezondheid, een gevaar voor de veiligheid van personen, een gevaar voor de aantasting van het milieu, een gevaar voor het goed functioneren van de openbare dienst of een onderneming als gevolg van een onbehoorlijke wijze van handelen of nalaten.⁷

Beide voorwaarden zijn relevant voor de afdeling Onderzoek. Aan beide moet zijn voldaan, voordat de afdeling Onderzoek een onderzoek in zal stellen. De onderstaande analyse gaat in op de vraag of het vermoeden van verzoekster op redelijke gronden was gestoeld. Ook komt in de onderstaande analyse aan bod hoe het maatschappelijk belang in het geding kan zijn. De afdeling Onderzoek beschrijft dit, maar geeft daarover geen oordeel. Dit onderzoek is een bejegeningsonderzoek en de afdeling Onderzoek heeft dus geen onderzoek gedaan naar de vermoede misstand: fraude binnen de vastgoedonderneming met een nauwe betrokkenheid van de CRO.

In paragraaf 3.2 wordt uiteengezet dat de brief van verzoekster van 25 mei 2012 aan de vastgoedonderneming beschouwd moet worden als verzoeksters melding in de zin van de Wet Hvk. Die melding is leidend bij de onderstaande beantwoording van de vraag of destijds sprake was van een op redelijke gronden gebaseerd vermoeden van een misstand met een maatschappelijk belang (in de zin van de Wet Hvk).

Vermoeden gebaseerd op redelijke gronden

Het vermoeden van verzoekster bleek uit haar brief van 25 mei 2012 aan de vastgoedonderneming, en had betrekking op fraude binnen de vastgoedonderneming met een nauwe betrokkenheid van de CRO. Uit de brief blijkt dat deze voorbeelden overwegend voortkomen uit verzoeksters eigen observaties in het kader van haar werkzaamheden voor de vastgoedonderneming, en haar nauwe samenwerking met de CRO. Verzoekster koos ervoor om bij haar brief van 25 mei 2012 en het gesprek met (onder anderen) de Compliance Officer kort erna niet alle onderbouwende documenten te verstrekken die zij tot haar beschikking had. Deels overhandigde zij documenten, deels bood zij inzage in documenten, en deels onthield zij de vastgoedonderneming documenten. Met het oog op de geëscaleerde verhoudingen en met het oog op de overweging van verzoekster destijds om contact op te nemen met strafrechtelijke

⁶ Dit volgt uit de tekst van artikel 21 van de Wet Hvk: 'De afdeling onderzoek is niet verplicht een onderzoek in te stellen indien de verzoeker meer dan een jaar voor het tijdstip van inwerkingtreding van deze wet een melding van een vermoeden van een misstand heeft gedaan bij de werkgever of de daartoe bevoegde instantie.'

⁷ Artikel 1, onderdeel d, van de Wet Hvk.

autoriteiten, is deze terughoudendheid van verzoekster overigens voorstelbaar, naar het oordeel van de afdeling Onderzoek. Het kan immers in het belang van de opsporing zijn dat betrokkenen niet te vroegtijdig en te gedetailleerd geïnformeerd raken. Deze terughoudendheid maakt niet dat haar gehele vermoeden dat zij uitte bij de vastgoedonderneming als ongegrond kan worden beoordeeld. De brief en verklaringen van verzoekster, en de documenten die zij verstrekte dan wel toonde waren van zodanige aard dat zij tezamen redelijke gronden voor een deel van haar geuite vermoeden opleverden. Het gaat dan in het bijzonder om het in rekening brengen van introductiekosten (ook wel 'kickback fees') door de CRO (in privé) om te mogen werken voor de vastgoedonderneming, de wijze van totstandkoming van facturen en het vermengen van privéaangelegenheden van de CRO met aangelegenheden van de vastgoedonderneming.

De constatering dat (in ieder geval) een deel van het geuite vermoeden van verzoekster op redelijke gronden was gebaseerd, vindt overigens achteraf ook op andere manieren steun. Ten eerste verstrekte verzoekster bij brief van 29 oktober 2012 alsnog de resterende onderbouwende documenten aan de vastgoedonderneming (die zij dus deels al eerder toonde). Deze bleken van groot belang voor het hernieuwde onderzoek van de vastgoedonderneming en haar later daaruit voortvloeiende aangifte tegen de CRO. Ten tweede betroffen de veroordelingen in de latere strafzaak evident een deel van de onregelmatigheden die verzoekster vermoedde.

Misstand met maatschappelijk belang

Onder 'fraude en malversaties binnen de vastgoedonderneming' (zoals verzoekster dat noemde) kan veel worden verstaan. Verzoekster noemde elf voorbeelden ervan in haar brief van 25 mei 2012 aan de vastgoedonderneming. De misstand die zij vermoedde was breed. Voor dit bejegeningsonderzoek is van belang om vast te stellen of die vermoede misstand een maatschappelijk belang raakte. Een belangrijk onderdeel van de misstand die verzoekster vermoedde was dat de CRO zonder medeweten van de vastgoedonderneming persoonlijk financieel voordeel genoot van de mensen die hij door de vastgoedonderneming liet inhuren. Deze mensen, die uit het zakelijk netwerk van de CRO zouden komen, zouden daartoe introductiekosten (ook wel 'kickback fees') voldoen aan privéondernemingen van de CRO. De aangifte die verzoekster deed bij de FIOD in juli 2012 had in belangrijke mate betrekking op dit aspect, net als de erop volgende strafzaak. De officier van justitie wees destijds op de maatschappelijke schade van het gestelde gedrag: het vertrouwen in de financiële sector liep aanzienlijk schade op. Uiteindelijk leidde de strafzaak tot strafrechtelijke veroordelingen van meerdere personen, voor onder meer niet-ambtelijke omkoping en het valselijk opmaken van facturen (respectievelijk artikel 328ter en artikel 225 van het Wetboek van Strafrecht). Misdrijven zijn ernstige schendingen van wettelijke voorschriften en raken het maatschappelijk belang. In dit geval raakte ook specifiek de ermee gepaard gaande financiële benadeling van de vastgoedonderneming het maatschappelijk belang. Voor de Holding werd immers meermaals geput uit publieke middelen. Kort voor de gedragingen ontving zij staatsteun (eind 2008), en kort na de gedragingen (begin 2013) werd zij noodgedwongen genationaliseerd. Een adequate besteding van publieke middelen is van groot maatschappelijk belang.

Met bovenstaande staat vast dat het vermoeden van verzoekster een misstand met maatschappelijk belang betrof in de zin van de Wet Hvk. Bespreking van andere aspecten die verzoekster vermoedde kunnen daarmee achterwege blijven.

Resumerend: *Er was sprake van een redelijk vermoeden van een misstand met een maatschappelijk belang.*

3.2

MELDING

Deelvraag: *Heeft verzoekster haar vermoeden van een misstand intern en/of extern gemeld (in de zin van de Wet Hvk)?*

Een melding is het door de werknemer melden van het vermoeden van een misstand aan een leidinggevende, een vertrouwenspersoon of een andere persoon binnen een interne procedure die daarvoor bedoeld is. In de opvatting van verzoekster deed zij reeds voor haar brief van 25 mei 2012 aan de vastgoedonderneming melding van haar vermoedens, bij meerdere gelegenheden. In het onderstaande worden deze gelegenheden besproken.

- **Rapporten van verzoekster over buitenlandse vastgoedprojecten (2010 tot augustus 2011)**

In de jaren 2010 en 2011 stelde verzoekster rapporten op met betrekking tot buitenlandse vastgoedprojecten en verstreekte deze aan de CRO. In sommige rapporten wees zij daarbij nadrukkelijk ook op haar zorgwekkende observaties met betrekking tot mogelijke onregelmatigheden die wezen op ernstige benadeling van de vastgoedonderneming, overigens zonder dat verzoekster daarbij enige betrokkenheid van de CRO vermeldde. Over deze rapporten zou de vastgoedonderneming later intern, namelijk in een memo van 15 juni 2012, opmerken dat verzoekster inderdaad 'veel naar boven bracht'.

De vraag is nu of deze rapporten moeten worden beschouwd als melding in de zin van de Wet Hvk. Bij de beantwoording van deze vraag is het volgende van belang. De vastgoedonderneming betaalde verzoekster om de kansen en bedreigingen voor een succesvolle verkoop van vastgoedprojecten in kaart te brengen. De rapportages kunnen op zichzelf dan ook worden beschouwd als vanzelfsprekend onderdeel van de reguliere werkzaamheden van verzoekster. Dat geldt in dit geval ook voor de zorgwekkende observaties van verzoekster. Verzoekster vermeldde de zorgwekkende observaties in haar rapporten, die zij als gebruikelijk deelde en besprak met haar contactpersoon: de CRO. Ook verzoekster lijkt destijds haar zorgwekkende observaties dus te hebben beschouwd en behandeld binnen de reguliere kaders van haar opdracht. Zij wendde zich niet tot andere personen of afdelingen (zoals Compliance) binnen de vastgoedonderneming of Holding, en ze deed geen beroep op meldregelingen.

De zorgwekkende observaties van verzoekster in haar rapporten zijn in dit geval naar het oordeel van de afdeling Onderzoek dus niet te beschouwen als een melding in de zin van de Wet Hvk, maar uitsluitend als onderdeel van haar reguliere werkzaamheden voor de vastgoedonderneming.

- **E-mails aan de CRO (augustus 2011 tot april 2012)**

In augustus 2011 deelde de CRO zijn besluit met verzoekster dat de inspanningen ten behoeve van individuele verkoop van de appartementen binnen project A gestaakt moeten worden. Bedoeling was vanaf dat moment om project A als geheel te verkopen, aldus de CRO. Aanvankelijk toonde verzoekster zich opgelucht dat er een besluit was genomen.

Later in augustus 2011 blijkt uit de e-mailwisselingen tussen de CRO en verzoekster dat zij verschillen van inzicht over wat voornoemd besluit impliceerde voor haar werkzaamheden bij project A. De visie van de CRO was dat verzoekster haar werkzaamheden voor project A zou moeten overdragen, met uitzondering van haar lopende contacten met een specifieke potentiële koper voor project A als geheel.

De visie van verzoekster was dat overdracht van haar taken de verkoop van project A als geheel in gevaar zou brengen. De potentiële koper zou namelijk alleen geïnteresseerd zijn in koop met instandhouding van het managementteam, onder wie verzoekster. In haar e-mails hierover aan de CRO (en in een enkel geval aan de R&R-manager) in augustus 2011 en de maanden erna, maakte verzoekster opmerkingen over 'intriges, tegenwerking, vele fouten van betrokkenen en belangen buiten haar zicht'. Ook noemde zij dat de CRO in zijn eigen belang lijkt te handelen.

De kern van de e-mailwisselingen tussen verzoekster en de CRO in augustus 2011 en de maanden erna betreft het verschil van inzicht over de werkzaamheden van verzoekster in project A. Verzoekster leek haar voornoemde opmerkingen in dát licht te plaatsen: zonder haar zou de verkoop als geheel niet slagen. Bovendien waren de opmerkingen in de e-mails – voor zover verzoekster daarmee al een misstand met maatschappelijk belang beoogde te melden – onvoldoende specifiek en onderbouwd.

Tot slot richtte verzoekster haar e-mails aan de CRO zelf, die volgens verzoekster tekortschoot en in zijn eigen belang handelde. Als verzoekster met de e-mails aan de CRO daadwerkelijk beoogde om een melding te doen van een vermoede misstand en de reactie van de CRO haar teleurstelde, dan had het in de rede gelegen dat verzoekster zich kort hierna (eveneens schriftelijk) tot andere personen of afdelingen (zoals Compliance) had gericht. Dat deed verzoekster echter niet.

Naar het oordeel van de afdeling Onderzoek zijn de e-mails van verzoekster aan de CRO in augustus 2011 dan ook geen melding in de zin van de Wet Hvk.

- **Vergeefs verzoek om contact met de CEO (eind augustus 2011)**

Voldoende vast is komen te staan dat verzoekster eind augustus 2011 telefonisch contact heeft opgenomen met het directiesecretariaat van de vastgoedonderneming. In dat telefoongesprek verzocht zij vergeefs om een gesprek met de CEO en heeft zij daarbij op enige wijze de pers ter sprake gebracht. De afdeling Onderzoek heeft niet kunnen vaststellen in hoeverre verzoekster tijdens het telefoongesprek mededeling heeft gedaan van haar eventuele vermoedens van misstanden, noch in hoeverre verzoekster 'gedreigd' zou hebben met de pers. Ook heeft de afdeling Onderzoek niet kunnen vaststellen of verzoekster bij die gelegenheid door de vastgoedonderneming is gewezen op de mogelijkheid om een melding te doen bij Compliance. Hoe dan ook mag verwacht worden dat verzoekster – als zij beoogde melding te doen van een vermoeden van een misstand – na haar vergeefse telefonische contactverzoek die melding op een andere wijze (bijvoorbeeld schriftelijk) gestalte had gegeven. Daar is niet van gebleken: verzoekster gaf geen vervolg aan haar vergeefse contactverzoek van eind augustus 2011. Na een bijeenkomst met de CRO in september 2011 bleef zij in de maanden erna werkzaamheden verrichten in het kader van de potentiële koper voor project A als geheel, en hield zij de CRO per e-mail op de hoogte.

De beschreven contactpoging van verzoekster bij het directiesecretariaat van de vastgoedonderneming is naar het oordeel van de afdeling Onderzoek dan ook geen melding in de zin van de Wet Hvk.

- **E-mail van 25 april 2012**

Niet eerder dan in de e-mail van 25 april 2012 aan de R&R-medewerker (en wellicht in het gesprek de dag ervoor) werd verzoekster explicieter over haar vermoedens: 'gesjoemel op grote schaal' en 'verregaande vermenging van privébelangen'. De onderbouwing ervan ontbreekt bij die e-mail, maar verzoekster deelt mee dat zij bereid is onderbouwend bewijsmateriaal te verstrekken aan de vastgoedonderneming.

Hoewel op dat moment de gegrondheid van het vermoeden bij verzoekster zich lastig laat beoordelen, kan een dergelijke e-mail normaliter mogelijk beschouwd worden als een vooraankondiging van een melding van een misstand. Het is mogelijk dat dat de intentie van verzoekster was, maar met de overige inhoud en de formulering van de e-mail maakte verzoekster die intentie lastig te herkennen. Uit de e-mail spreekt namelijk hoofdzakelijk de intentie om de vastgoedonderneming te bewegen tot het doen van een (in de ogen van verzoekster) redelijk voorstel om het zakelijk geschil tussen de vastgoedonderneming en verzoekster te beslechten. Daarbij springt in het oog dat verzoekster in haar e-mail een relatie suggereerde tussen enerzijds haar kennis over een misstand binnen de vastgoedonderneming, en anderzijds de oplossing van het zakelijk geschil tussen verzoekster en de vastgoedonderneming. Dat de vastgoedonderneming zich door die suggestie onder oneigenlijke druk gezet voelde door verzoekster is dan ook voorstelbaar. Tot slot droeg ook de adressering van de e-mail niet bij aan de herkenbaarheid van een intentie van verzoekster om een vermoede misstand te melden: zij richtte de e-mail aan een operationeel medewerker van R&R met wie zij eerder contacten had over haar werkzaamheden en over het zakelijk geschil, en niet aan bijvoorbeeld de afdeling Compliance.

Een melder dient zich te gedragen als een 'goed werknemer', of in dit geval 'goed melder'. Dat betekent onder meer dat een melder zorgdraagt voor de herkenbaarheid van zijn melding. Daarvan is bij de e-mail van 25 april 2012 van verzoekster onvoldoende sprake en deze is op zichzelf naar het oordeel van de afdeling Onderzoek dan ook geen melding in de zin van de Wet Hvk.

- **Schriftelijke meldingen (25 mei 2012 en 29 oktober 2012)**

De afdeling Onderzoek acht aannemelijk dat verzoekster op of zeer kort na 25 mei 2012 een brief overhandigde aan het Buitenlands Advocatenkantoor, gericht aan de afdeling Compliance van de vastgoedonderneming. Deze brief is naar het oordeel van de afdeling Onderzoek vanwege zijn inhoud en adressering zonder meer te beschouwen als een melding van een vermoeden van een misstand (zie ook paragraaf 3.1), en kreeg een dienovereenkomstige behandeling bij de vastgoedonderneming. Verzoekster vulde deze melding aan tijdens een gesprek met de Compliance Officer enkele weken later. Ook de brief van verzoekster van 29 oktober 2012 is zonder meer te beschouwen als een (aanvullende) melding van een vermoeden van een misstand.

- **Aangifte bij de FIOD**

Op 18 juli 2012 deed verzoekster aangifte bij de FIOD. Deze aangifte beschouwt de afdeling Onderzoek als een externe melding van goeddeels dezelfde vermoedens als die zij in haar melding van 25 mei 2012 beschreef.

Algemene opmerkingen

Verzoekster werd door de vastgoedonderneming ingehuurd als zelfstandige, ervaren professional met een eigen onderneming. Het overeengekomen uurtarief was substantieel. Van haar mocht verwacht worden dat zij (eerder dan 25 mei 2012) met een zekere professionaliteit een melding adequaat vorm kon geven. Als verzoekster daartoe al niet in staat zou zijn geweest, dan had het als zelfstandig ondernemer op haar weg gelegen om tijdig adequate (juridische) bijstand in te roepen. Dit had wellicht ook voorkomen dat verzoekster voorafgaand aan haar melding van 25 mei 2012 bedoeld of onbedoeld de suggestie had gewekt van oneigenlijke druk op de vastgoedonderneming en het zakelijk geschil. In dit verband is overigens wel relevant dat in de fase voorafgaand aan de melding ook de vastgoedonderneming zich niet lijkt te hebben ingespannen om een duidelijke scheiding aan te brengen tussen enerzijds aanwijzingen voor een vermoeden van een misstand, en anderzijds het zakelijke geschil (dit komt nader aan de orde in paragraaf 3.3.5).

De afdeling Onderzoek realiseert zich dat bij de gelegenheden vóór 25 mei 2012 die verzoekster beschouwt als meldingen (zoals in deze paragraaf 3.2 besproken), personen binnen de vastgoedonderneming betrokken zijn geweest die later verdacht en/of veroordeeld werden in strafrechtelijk verband. De CRO is in dit verband de meest in het oog springende persoon. Het is niet uitgesloten dat die personen er belang bij hadden dat verzoekster haar eventuele vermoedens niet (op de geëigende manier) zou melden. Tijdens het onderzoek van de afdeling Onderzoek is echter niet gebleken (of en) hoe deze personen verzoekster zouden hebben (kunnen) weerhouden van het (eerder dan 25 mei 2012) doen van een melding in de zin van de Wet Hvk.

Resumerend: *Er was naar het oordeel van de afdeling Onderzoek voor het eerst op 25 mei 2012 sprake van een melding van verzoekster over fraude binnen de vastgoedonderneming met een nauwe betrokkenheid van de CRO.*

3.3 BENADELING

Deelvraag: *Is er sprake van benadeling van verzoekster?*

De benadeling van een werknemer door de werkgever of opdrachtgever kan uiteenlopende vormen aannemen en beperkt zich niet noodzakelijkerwijs tot rechtspositionele maatregelen. De afdeling Onderzoek houdt hier rekening mee bij de beantwoording van de vraag of er sprake is van benadeling. In deze paragraaf wordt nog geen uitspraak gedaan over het al dan niet aanwezig zijn van een causaal verband tussen de melding en een eventuele benadeling. Dat wordt in paragraaf 3.4 verder besproken.

De afdeling Onderzoek acht op basis van het onderzoek de volgende aspecten relevant in het kader van de beoordeling of sprake is van benadeling van verzoekster na haar melding van 25 mei 2012:

1. de behandeling van de melding;
2. het in 2012 uitblijven van overeenstemming over de afwikkeling van het zakelijke geschil;
3. de bekostiging van het privé verweer van de CRO (tegen de aantijgingen van verzoekster);
4. de aangifte van de vastgoedonderneming tegen verzoekster in oktober 2013.

Deze vier aspecten worden respectievelijk besproken in de paragrafen 3.3.1 tot en met 3.3.4. Nu de afdeling Onderzoek heeft vastgesteld dat de melding van verzoekster dateert van (niet eerder dan) 25 mei 2012, kan de afdeling Onderzoek handelen of nalaten van de vastgoedonderneming vóór die datum, gelet op de volgordelijkheid, niet beschouwen als (mogelijke) benadeling vanwege de melding van verzoekster. De specifieke overwegingen daaromtrent licht de afdeling Onderzoek toe in paragraaf 3.3.5.

3.3.1 DE BEHANDELING VAN DE MELDING

Zoals in paragraaf 3.2 opgemerkt lijkt aanvankelijk geen van beide partijen zich te hebben ingespannen om een duidelijke scheiding aan te brengen tussen enerzijds aanwijzingen voor een vermoeden van een misstand, en anderzijds het zakelijke geschil. Dat veranderde met de melding van 25 mei 2012 van verzoekster. Deze melding zond zij, na deze eerst aan het Buitenlands Advocatenkantoor te hebben verstrekt, per e-mail aan het bestuur van de Holding, ter attentie van de afdeling Compliance. Dat deze melding 15 minuten later werd doorgezonden aan juist de CRO, op wie de vermoede misstand

goeddeels betrekking had, past niet in een zorgvuldige behandeling van een melder en een melding. In de kennelijke aanneme van de vastgoedonderneming dat de CRO reeds op de hoogte was van de inhoud van de melding ziet de afdeling Onderzoek geen rechtvaardiging. De afdeling Onderzoek heeft niet kunnen vaststellen dat de CRO ook daadwerkelijk de volledige inhoud en vorm van de brief al kende. Dat, en het simpele gegeven dat verzoekster deze brief neerlegde bij het bestuur van de Holding vroeg om behoedzaam handelen van dat bestuur. Het had in de rede gelegen om de afdeling Compliance, tevens de geadresseerde van de brief, te laten beslissen of adviseren over de vraag of, wanneer en hoe de CRO zou worden ingelicht.

De doorzending van de melding aan de CRO bleef niet zonder gevolgen als het gaat om de integriteit van het daaropvolgende onderzoeksproces. De doorzending lijkt de CRO te hebben aangezet tot het starten met het formuleren van een interne schriftelijke reactie op de aantijgingen die verzoekster jegens hem deed in haar melding, waarbij hij bovendien een beroep deed op een betrokkene (de vroegere zaakvoerder van de onderneming van verzoekster). De CRO kon zijn schriftelijke reactie op de aantijgingen overhandigen en mondeling toelichten aan de Compliance Officer, en bewerkstelligde dat ook twee andere betrokkenen (de secretaresse van de CRO en de Amerikaanse advocaat van het Buitenlands Advocatenkantoor) zich tegen de Compliance Officer negatief over verzoekster konden uitlaten. Dit alles nog vóórdat verzoekster zelf gelegenheid had op 26 juni 2012 om nadere toelichting en onderbouwing van haar melding te geven aan de Compliance Officer. Deze gang van zaken strookt geenszins met de aanbeveling die de afdeling CV&O een jaar eerder aan de Holding deed om bij signalen over mogelijke misstanden onder meer oog te hebben voor de kwetsbaarheid van medewerkers en het belang van afdoende onderzoek. De afdeling Onderzoek heeft niet kunnen vaststellen dat de doorzending van de melding aan de CRO en de gevolgen daarvan, de onafhankelijkheid van het interne onderzoek naar die melding daadwerkelijk tenietgedaan heeft. Wel leidde deze onzorgvuldigheid tot op zijn minst een procedurele onrechtvaardigheid van zodanige aard, dat deze als benadeling is aan te merken. Verzoekster moest in deze fase kunnen vertrouwen op discretie en een onbevangen beoordeling van haar melding.

De afdeling Compliance sloot haar onderzoek in augustus 2012. Bij brief van 27 september 2012 informeerde de vastgoedonderneming verzoekster dat de aantijgingen in de melding van verzoekster feitelijke grondslag misten c.q. onvoldoende onderbouwd waren. Daarmee deed de vastgoedonderneming onvoldoende recht aan de melding van verzoekster. Met deze brief wekte de vastgoedonderneming namelijk de onterechte indruk dat de melding van verzoekster (en het interne onderzoek daarnaar) uiteindelijk tot niets heeft geleid, terwijl het normoverdragend gesprek met de CRO in juli 2012 en de aandachtspunten in het memo van Compliance van augustus 2012 wel degelijk als – op zijn minst gedeeltelijk – gevolg kunnen worden gezien van de melding van verzoekster. De terughoudendheid van de vastgoedonderneming in het geven van informatie hierover aan verzoekster kan mogelijk verklaard worden door de vrees dat verzoekster indiscreet of oneigenlijk gebruik zou maken van de informatie. Op basis van de communicatie van verzoekster in de periode voor de melding is het voorstelbaar dat de vastgoedonderneming die vrees had. Tegelijkertijd past het een werkgever om een melder van een vermoeden van een misstand adequate terugkoppeling te geven op diens melding. Deze terugkoppeling mag soms na zorgvuldige afweging van belangen zeer summier zijn, maar geen onjuiste indruk wekken. Dat laatste is in dit geval gebeurd en dit leidde tot op zijn minst een procedurele onrechtvaardigheid van zodanige aard, dat deze als benadeling is aan te merken. Een melder moet immers kunnen uitgaan van de juistheid van de informatie die hij/zij van een werkgever krijgt over de behandeling of afhandeling van een melding. Een melder die 'op het verkeerde been' is gezet kan zijn/haar rol niet naar behoren invullen en voldoende opkomen voor zijn/haar belangen.

De afdeling Onderzoek beschouwt de behandeling van de melding door de vastgoedonderneming als deels onzorgvuldig, namelijk vanwege de te vroegtijdige en te nauwe betrokkenheid van de CRO en vanwege de onjuiste indruk die de terugkoppeling aan verzoekster over de melding wekte. Naar het oordeel van de afdeling Onderzoek waren beide onzorgvuldigheden benadelend voor verzoekster als melder.

3.3.2 UITBLIJVEN VAN OVEREENSTEMMING IN 2012 IN HET ZAKELIJKE GESCHIL

Na de opzegging van de overeenkomst met verzoekster en het definitief afwijzen van het bod van de potentiële koper, ontstaat vanaf begin april 2012 een maandenlange discussie tussen verzoekster en de vastgoedonderneming over de financiële afwikkeling. In deze discussie liet de vastgoedonderneming zich vertegenwoordigen door het Buitenlands Advocatenkantoor, dat aanvankelijk werd geïnstrueerd door de CRO. Gedurende deze discussie, op 25 mei 2012, doet verzoekster haar melding aan de vastgoedonderneming. Die melding heeft grotendeels betrekking op de integriteit van de CRO. De vastgoedonderneming laat de CRO echter ook na deze melding nog enige tijd (via het Buitenlands Advocatenkantoor) regie voeren over de afwikkeling van het zakelijke geschil met verzoekster. Dat is een opmerkelijke keuze. De vastgoedonderneming nam hiermee namelijk het risico dat bij de afwikkeling van het zakelijke geschil oneigenlijke en/of persoonlijke belangen een rol zouden spelen. Hoewel de afdeling Onderzoek niet heeft kunnen vaststellen dat dat laatste ook daadwerkelijk is gebeurd, acht zij de betreffende keuze hoe dan ook onverstandig. In beginsel acht de afdeling Onderzoek een dergelijke gang van zaken benadelend voor een melder die tevens een zakelijk geschil heeft met zijn werkgever of opdrachtgever. In de bijzondere omstandigheden van dit geval concludeert de afdeling Onderzoek echter anders. Het was namelijk verzoekster zelf die voor en na haar melding de suggestie wekte dat er een relatie bestond tussen de financiële oplossing van het zakelijke geschil en het gevolg dat zij zou geven aan haar vermoedens van een misstand. Bovendien stelde verzoekster aanzienlijke schadevergoedingen voor in die fase van de onderhandelingen over het zakelijk geschil waarbij de CRO nog de regie voerde (oplopend tot 3 miljoen euro). Dit wijst erop dat verzoekster tijdens deze onderhandelingen niet kan worden beschouwd als slachtoffer van eventuele oneigenlijke belangen bij (personen binnen) de vastgoedonderneming, maar eerder dat zij zelf door het vermengen van zaken een voor haar betere uitkomst in het zakelijke geschil wilde bewerkstelligen.

De afdeling Onderzoek is van oordeel dat de vastgoedonderneming met het in 2012 uitblijven van overeenstemming over de afwikkeling van het zakelijk geschil, verzoekster niet heeft benadeeld. Het uitblijven van overeenstemming is te verklaren vanuit de dynamiek die de opstelling en keuzes van zowel de vastgoedonderneming als verzoekster met zich meebrachten.

3.3.3 DE BEKOSTIGING VAN HET PRIVÉ VERWEER VAN DE CRO

De beëindigingsregeling die de vastgoedonderneming trof op 22 oktober 2012 met de CRO hield in dat de vastgoedonderneming tot 31 december 2012 de kosten van de privé-advocaat van de CRO vergoedde voor zover die kosten betrekking hebben op zijn werkzaamheden voor de vastgoedonderneming en verband houden met het juridisch verweer van de CRO tegen de aantijgingen van verzoekster. In zijn algemeenheid is een dergelijke regeling tussen een onderneming en haar functionarissen voorstelbaar. Vanaf de aanvullende melding van verzoekster op 29 oktober 2012 verandert de situatie echter. Deze aanvullende melding van verzoekster beschouwde de vastgoedonderneming immers als zeer waardevol. Dit had aanleiding kunnen zijn om de kostenvergoeding van de privé-advocaat van de CRO te heroverwegen. Voor zover de afdeling Onderzoek heeft kunnen vaststellen is dat niet gebeurd. Het is dan ook aannemelijk dat de

verweren van de privé-advocaat van de CRO tegen de aantijgingen van verzoekster, in de periode na 29 oktober tot en met 31 december 2012 (enkele media-uitingen en een aangifte tegen verzoekster), de facto werden bekostigd door de vastgoedonderneming. De vraag is of de vastgoedonderneming verzoekster door deze bekostiging destijds benadeeld heeft. Verzoekster zelf sprak de CRO stevig en (ook) in privé aan; diens verweer was de reactie daarop. Het is aannemelijk dat de CRO zich in die periode evenzeer in privé zou hebben verweerd als de vastgoedonderneming de kosten hiervan niet zou hebben gedragen. Mede als gevolg hiervan, en met het oog op het gegeven dat dergelijke kostenvergoedingen niet ongebruikelijk zijn voor ondernemingen en hun functionarissen, is volgens de afdeling Onderzoek achteraf niet meer vast te stellen of in dit geval de bekostiging door de vastgoedonderneming een benadelingshandeling jegens verzoekster behelsde. Wel merkt de afdeling Onderzoek op dat, in deze specifieke en uitzonderlijke samenloop van omstandigheden, deze bekostiging in voornoemde periode vooral achteraf – met de huidige kennis van de misstand en de rol van de CRO daarin – ongelukkig te noemen is.

3.3.4 AANGIFTE VAN DE VASTGOEDONDERNEMING TEGEN VERZOEKSTER

De afdeling Onderzoek beschouwt het door een werkgever op eigen initiatief delen van belastende informatie over een specifieke medewerker (bijvoorbeeld in de vorm van een aangifte) met strafrechtelijke autoriteiten, in beginsel als benadelend voor die medewerker. De aangifte die de vastgoedonderneming deed in oktober 2013 tegen verzoekster vormt daarop geen uitzondering en was dus benadelend voor verzoekster. Dat het OM in dit geval besloot de aangifte strafrechtelijk geen gevolg te geven en de vastgoedonderneming zich daartegen niet heeft verzet, doet daar niets aan af.

3.3.5 OVERIGE OPMERKINGEN

In het onderstaande bespreekt de afdeling Onderzoek nog gebeurtenissen die in het bovenstaande onbesproken bleven omdat zij dateren uit de periode voor de melding van verzoekster. Voor een goed begrip van de aanloop naar de melding acht de afdeling Onderzoek bespreking van deze gebeurtenissen desalniettemin noodzakelijk.

De opzegging van de overeenkomst met verzoekster

Het precieze moment van opzegging van de overeenkomst tussen verzoekster en de vastgoedonderneming was onderwerp van discussie tussen beide partijen. Deze discussie is afgesloten met de uitspraak van de rechtbank in de civiele procedure in 2015, die concludeerde dat de vastgoedonderneming de overeenkomst met verzoekster evident uiterlijk op 2 april 2012 opzegde. De afdeling Onderzoek is in bovenstaande op het eventuele benadelende karakter van deze opzegging niet verder ingegaan, omdat deze opzegging op zijn laatst plaatsvond ruim zeven weken vóórdat verzoekster haar melding deed en daarom niet het gevolg kan zijn geweest van deze melding. Wel merkt de afdeling Onderzoek nog op dat zij in het onderzoek geen aanleiding vond voor twijfel aan de hoofdzakelijk bedrijfseconomische en strategische redenen die de vastgoedonderneming aanvoerde voor de beëindiging van de werkzaamheden van verzoekster in project A.

Het definitief afwijzen van het bod van de potentiële koper, en daarmee het niet vergoeden van de werkzaamheden van verzoekster in dat kader

Verzoekster verrichtte werkzaamheden met betrekking tot (het aandragen van) de potentiële koper voor project A, die buiten voornoemde overeenkomst vielen. Die werkzaamheden waren ten einde op het moment dat de vastgoedonderneming het bod van de betreffende koper definitief afwees. Over die afwijzing informeerde de vastgoedonderneming verzoekster op 2 april 2012. Ook dit is ruim zeven weken voordat

verzoekster haar melding deed. De afdeling Onderzoek is om die reden op het eventuele benadelende karakter van deze afwijzing niet verder ingegaan. Wel merkt de afdeling Onderzoek nog op dat zij in het onderzoek geen aanleiding vond voor twijfel aan de bedrijfseconomische redenen die de vastgoedonderneming aanvoerde voor deze afwijzing. Tot slot zou een eventueel benadelend karakter van de afwijzing zich ook lastig laten beoordelen: een adequate vastlegging van afspraken tussen verzoekster en de vastgoedonderneming over de vergoeding van de genoemde werkzaamheden ontbreekt.

De brief van 26 april 2012 van het Buitenlands Advocatenkantoor aan verzoekster

In april 2012 gaf de vastgoedonderneming de contacten met verzoekster uit handen aan het Buitenlands Advocatenkantoor, dat namens de vastgoedonderneming aan verzoekster een brief stuurde van 26 april 2012. De vastgoedonderneming verwierp daarin de (op dat moment niet concrete) aantijgingen van verzoekster volledig en geeft verzoekster een stevige waarschuwing dat het openbaren van informatie om financieel voordeel te krijgen een ernstig strafbaar feit kan zijn. Het geven van een waarschuwing is voorstelbaar, als deze waarschuwing in het kader wordt geplaatst van de in paragraaf 3.2 besproken inhoud en formulering van verzoeksters e-mail van 25 april 2012. De volledige verwerping van de aantijgingen van verzoekster roept echter vragen op. De vastgoedonderneming kende immers de specifieke aantijgingen noch het onderbouwde bewijsmateriaal waarover verzoekster stelde te beschikken, en ze nodigde verzoekster in deze brief ook niet uit om dat te verstrekken. Of verzoekster op dat moment al een intentie had tot het doen van een melding heeft de afdeling Onderzoek niet kunnen vaststellen, maar de brief van de vastgoedonderneming was in dat opzicht weinig uitnodigend.

Het had de vastgoedonderneming gepast om verzoekster expliciet uit te nodigen, zelfs te stimuleren, om via de geëigende wegen melding te doen van haar eventuele vermoeden van een misstand. Dit heeft de vastgoedonderneming nagelaten, waarmee ze ook naliet om te markeren dat een eventueel vermoeden van een misstand enerzijds en de oplossing van het zakelijke geschil anderzijds, vraagt om gescheiden trajecten. In die zin liet de vastgoedonderneming de door verzoekster gewekte suggestie dat daartussen wel een relatie zou bestaan, onweersproken.

Overigens acht de afdeling Onderzoek de keuze van de vastgoedonderneming eind april 2012 voor het Buitenlands Advocatenkantoor in het geschil met verzoekster opmerkelijk. De betreffende buitenlandse advocaten waren niet thuis in het Nederlands recht en communiceerden uitsluitend in het Engels met verzoekster. Het geschil tussen verzoekster en de vastgoedonderneming had goeddeels betrekking op een overeenkomst naar Nederlands recht en de voertaal in de samenwerking tussen beide partijen was Nederlands. De afdeling Onderzoek acht aannemelijk dat de genoemde keuze van de vastgoedonderneming voor verzoekster extra inspanning en mogelijk extra kosten met zich meebracht (tot het moment dat de vastgoedonderneming medio 2012 het Buitenlands Advocatenkantoor in dezen verving door het Nederlands Advocatenkantoor). De afdeling Onderzoek kan de – weliswaar opmerkelijke – keuze van de vastgoedonderneming eind april 2012 echter niet beschouwen als benadeling vanwege de melding, omdat verzoekster haar melding pas daarna deed (op 25 mei 2012).

Resumerend: *Er was sprake van benadeling van verzoekster.*

3.4 CAUSAAL VERBAND

Deelvraag: *Is de ondervonden benadeling het gevolg van de melding van verzoekster?*

De vraag die hier wordt beantwoord is of er sprake is van een causaal verband tussen de melding en de benadeling. Ofwel, is de benadeling van verzoekster het gevolg van haar melding van een vermoeden van een misstand met een maatschappelijk belang?

In paragraaf 3.3 constateerde de afdeling Onderzoek dat sprake is van benadeling na de melding van 25 mei 2012, bestaande uit de:

- deels onzorgvuldige behandeling van de melding;
- aangifte van de vastgoedonderneming tegen verzoekster.

In respectievelijk de paragrafen 3.4.1 en 3.4.2 wordt besproken of deze benadeling van verzoekster het gevolg was van haar melding van een vermoeden van een misstand met een maatschappelijk belang.

3.4.1 DEELS ONZORGVULDIGE BEHANDELING VAN DE MELDING

In zijn algemeenheid is een onzorgvuldigheid in de behandeling van een melding niet zonder meer een gevolg van die melding. Onzorgvuldigheden kunnen immers ook andere oorzaken hebben. In dit geval oordeelt de afdeling Onderzoek echter dat de beschreven onzorgvuldigheden mede het gevolg zijn van de inhoud van de melding van verzoekster. Het is aannemelijk dat de te vroegtijdige en te nauwe betrokkenheid van de CRO bij de behandeling van de melding, is terug te voeren op de inhoud van de melding: het was immers de CRO op wie de melding goeddeels betrekking had. Ook de vermoedelijk uit terughoudendheid voortvloeiende onjuiste indruk die de vastgoedonderneming wekte in de terugkoppeling over de melding aan verzoekster, is naar het oordeel van de afdeling Onderzoek mede gevolg van de voor de vastgoedonderneming gevoelige inhoud van de melding van verzoekster.

Naar het oordeel van de afdeling Onderzoek waren de benadelende onzorgvuldigheden in de behandeling door de vastgoedonderneming het gevolg van haar melding. De afdeling Onderzoek acht bij de beoordeling van deze benadeling de opstelling van verzoekster overigens niet relevant. De melding an sich behoorde het startpunt te zijn van een zuiver proces, dat primair bewaakt diende te worden door de vastgoedonderneming; de beschreven onzorgvuldigheden passen daar niet in en waren vermijdbaar.

3.4.2 DE AANGIFTE VAN DE VASTGOEDONDERNEMING TEGEN VERZOEKSTER

De aangifte van de vastgoedonderneming in oktober 2013 was op zichzelf benadelend. De afdeling Onderzoek ziet echter geen aanwijzingen dat de vastgoedonderneming deze aangifte deed vanwege de melding van verzoekster, bijvoorbeeld als represaille. De vastgoedonderneming deed in 2013 immers ook aangifte tegen minstens zeventien andere (ex-)medewerkers van wie de vastgoedonderneming vermoedde dat zij betrokken waren in de financiële malversaties. Ook ten aanzien van verzoekster had de vastgoedonderneming dat vermoeden. Met het oog op de informatie waarop de vastgoedonderneming haar aangifte baseerde, is dat voorstelbaar. Het was dan ook een verklaarbare handelwijze van de vastgoedonderneming om verzoekster 'mee te nemen' in de reeks van aangiftes in 2013, en dus geen uitzondering te maken voor haar. Het behoorde immers aan het OM – en niet aan de vastgoedonderneming – om te beslissen of het handelen van verzoekster een strafrechtelijk vervolg moest krijgen.

Naar het oordeel van de afdeling Onderzoek was de aangifte tegen verzoekster geen gevolg van verzoeksters melding, maar vloeide zij voort uit verzoeksters schijnbare (weliswaar beperkte) betrokkenheid in de financiële malversaties.

Resumerend: *De benadelende onzorgvuldigheden van de vastgoed-onderneming in de behandeling van de melding waren het gevolg van de melding.*

CONCLUSIE

De centrale vraag in het onderzoek is of verzoekster vanwege het melden van een vermoeden van een misstand is benadeeld door de vastgoedonderneming en zo ja, waaruit die benadeling heeft bestaan.

Melding van vermoeden van een misstand met maatschappelijk belang

Verzoekster had een redelijk vermoeden van een misstand met maatschappelijk belang. Haar vermoeden betrof schending van wettelijke voorschriften binnen de vastgoedonderneming, in het bijzonder fraude met betrokkenheid van een hoge functionaris (de CRO). Zij deed hiervan schriftelijk melding op 25 mei 2012, bij een voor een financiële onderneming daarvoor aangewezen loket: de Compliance Officer. Zij onderbouwde deze melding kort daarna in een gesprek met de Compliance Officer. Hiermee deed zij een melding in de zin van (thans) de Wet Hvk. Op 29 oktober 2012 deed zij een aanvullende schriftelijke melding in de zin van de Wet Hvk. Anders dan verzoekster stelt, zijn er naar het oordeel van de afdeling Onderzoek vóór 25 mei 2012 geen contactmomenten met de vastgoedonderneming geweest die kunnen gelden als een melding in de zin van de Wet Hvk.

Benadeling vanwege de melding

De afdeling Onderzoek beschouwt specifieke onzorgvuldigheden in de wijze waarop de vastgoedonderneming met verzoekster en haar melding is omgegaan, als benadeling die het gevolg is van verzoeksters melding. Deze onzorgvuldigheden leidden namelijk tot op zijn minst een procedurele onrechtvaardigheid van zodanige aard, dat deze als benadeling is aan te merken. Het gaat dan om de te vroegtijdige en te nauwe betrokkenheid van de CRO bij de behandeling van de melding van verzoekster, en de onjuiste indruk die de vastgoedonderneming wekte in de terugkoppeling over de melding aan verzoekster. Hoewel de afdeling Onderzoek niet heeft kunnen vaststellen dat de onafhankelijkheid van het interne onderzoek hiermee daadwerkelijk tenietgedaan is, is hiermee het vertrouwen dat verzoekster als melder mocht hebben in een onbevangen, discrete en zorgvuldige behandeling van haar melding beschaamd.

De opzegging van de overeenkomst met verzoekster en de afwijzing van de door verzoekster aangedragen koper voor project A, vonden beide plaats vóór de melding van verzoekster. Deze handelingen kunnen dus niet worden aangemerkt als benadelingshandelingen van de vastgoedonderneming vanwege verzoeksters melding. De afdeling Onderzoek acht de door de vastgoedonderneming (ook destijds) aangevoerde bedrijfseconomische en strategische motivatie voor deze handelingen bovendien niet onredelijk.

De afdeling Onderzoek ziet geen benadelende handelingen van de vastgoedonderneming in het uitblijven van overeenstemming over de afwikkeling van het zakelijk geschil met verzoekster, noch in de bekostiging van het privé verweer van de CRO tegen de aantijgingen van verzoekster – hoe ongelukkig dat laatste achteraf ook te noemen is. De aangifte van de vastgoedonderneming tegen verzoekster in oktober 2013 beschouwt de afdeling Onderzoek wel als benadelend voor verzoekster, maar niet het gevolg van haar melding. De aangifte vloeyde namelijk voort uit verzoeksters schijnbare (weliswaar beperkte) betrokkenheid in financiële malversaties. Dat de vastgoedonderneming aangifte deed was verklaarbaar, mede in het licht van de reeks van aangiftes die de vastgoedonderneming tegen andere betrokkenen deed.

Samenvattend beantwoordt de afdeling Onderzoek de centrale onderzoeksvraag als volgt. De vastgoedonderneming heeft verzoekster naar het oordeel van de afdeling Onderzoek benadeeld vanwege haar melding, voor zover het twee procedurele aspecten van het intern onderzoek naar de melding betreft (de te vroegtijdige en te nauwe betrokkenheid van de CRO, en de terugkoppeling aan verzoekster). Andere benadeling van verzoekster door de vastgoedonderneming vanwege de melding heeft de afdeling Onderzoek niet kunnen vaststellen.

Verwevenheid met het zakelijk geschil

De afdeling Onderzoek stelt vast dat de aanloop naar en het vervolg op de meldingen van verzoekster sterk gecompliceerd zijn door het zakelijk geschil tussen beide partijen. Dit zakelijk geschil betrof hoofdzakelijk de beëindiging en vergoeding van werkzaamheden van verzoekster in project A. Geen van beide partijen heeft zich voldoende ingespannen om een duidelijke scheiding aan te brengen tussen enerzijds verzoeksters kennelijke vermoeden van een misstand, en anderzijds het zakelijke geschil. In eerste instantie betrof dit vooral verzoekster, die de suggestie wekte bij de vastgoedonderneming dat een (in de ogen van verzoekster goede) oplossing van het zakelijke geschil van invloed zou zijn op haar meldgedrag. Dit is niet wat van verzoekster als goed werknemer, in dit geval 'goed melder' verwacht mocht worden. Hierbij weegt mee dat van haar als zelfstandige en ervaren ondernemer, die voor een substantieel uurtarief werd ingehuurd, ook in dit opzicht een zekere professionaliteit mocht worden verwacht. Ook de vastgoedonderneming droeg bij aan de gecompliceerde dynamiek door onvoldoende scheiding in processen aan te brengen. Van de vastgoedonderneming mocht een adequatere benadering verwacht worden in de omgang met signalen van mogelijke integriteitsschendingen. Dit had zich moeten vertalen in het bewaken van de zuiverheid van processen, in het bijzonder door het zakelijk geschil en een vermoeden van een misstand nadrukkelijk gescheiden te houden.

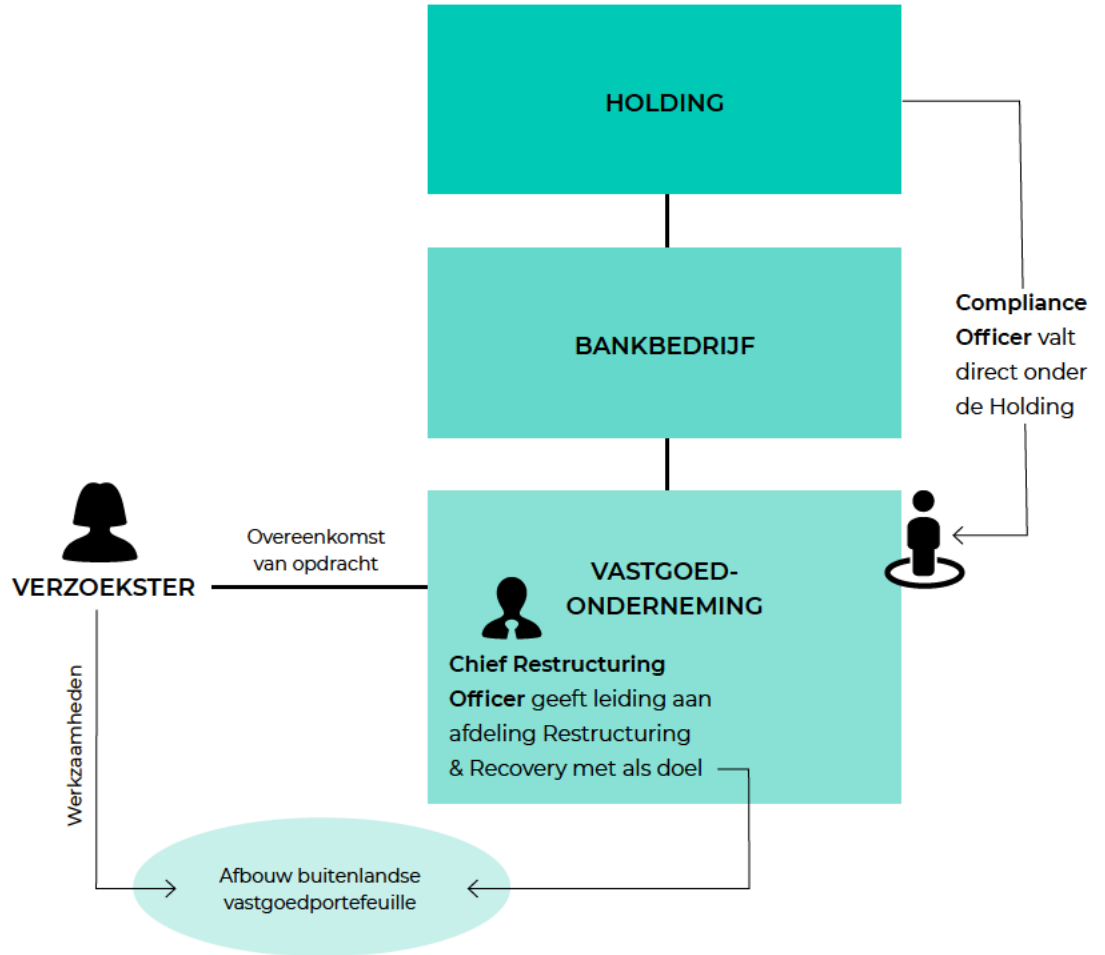
Tot slot

De interne melding van verzoekster en haar aangifte bij de FIOD hebben uiteindelijk een belangrijke rol gespeeld in het – intern en extern – aan het licht brengen van de misstand. De misstand kwam daarmee ten einde, en het strafrechtelijk onderzoek leidde tot veroordelingen van meerdere (ex-)medewerkers van de vastgoedonderneming. Verzoeksters melding en aangifte hebben het maatschappelijke belang gediend.

BIJLAGE 1. BEGRIPPEN EN AFKORTINGEN

CEO	Chief Executive Officer
CRO	Chief Restructuring Officer
CV&O	Compliance, Veiligheid & Operational Risk
DNB	De Nederlandsche Bank
FIOD	Fiscale Inlichtingen- en Opsporingsdienst
OM	Openbaar Ministerie
R&R	Restructuring & Recovery (werkzaamheden gericht op het door herinrichting opnieuw economisch gezond maken van een onderneming)

BIJLAGE 2. ORGANIGRAM

BIJLAGE 3. SAMENVATTING REACTIE OP COMMENTAREN

Conform artikel 17 van de Wet Huis voor Klokkenluiders (hierna: Wet Hvk) leverden verzoekster en de vastgoedonderneming desgevraagd schriftelijk commentaar op het concept van dit rapport. Het commentaar van beide partijen leidde deels tot aanpassingen in het definitieve rapport. Het overige commentaar gaf geen aanleiding tot aanpassing. De redenen daarvoor zijn hieronder samengevat.

Commentaar van verzoekster

Verzoekster stelt dat haar contactmomenten (zoals besproken in paragraaf 3.2) wel degelijk moeten worden beschouwd als meldingen in de zin van de Wet Hvk, en dat daarmee ook eerdere handelingen van de vastgoedonderneming (dus voordat verzoekster haar schriftelijke melding deed op 25 mei 2012) moeten worden beoordeeld als benadeling vanwege haar melding. De afdeling Onderzoek heeft echter in het rapport met betrekking tot ieder afzonderlijk relevant contactmoment en iedere afzonderlijke relevante handeling van de vastgoedonderneming aangegeven waarom deze niet kunnen gelden als respectievelijk melding in de zin van de Wet Hvk, of als benadeling vanwege een melding (respectievelijk de paragrafen 3.2 en 3.3).

Verzoekster stelt dat haar uurtarief zoals vermeld in het rapport (paragraaf 2.2) geen realistisch beeld geeft. Zij zou ruimschoots meer uren hebben gewerkt dan zij factureerde. Voor zover dit achteraf al vast te stellen zou zijn, acht de afdeling Onderzoek het desalniettemin redelijk om de schriftelijke overeenkomst tussen verzoekster en de vastgoedonderneming (uit 2010) als uitgangspunt te nemen voor het uurtarief van verzoekster.

Verzoekster stelt dat zij in 2009 reeds werkzaamheden verrichtte voor de vastgoedonderneming. De documenten die de afdeling Onderzoek ter beschikking stonden – in het bijzonder de overeenkomsten tussen verzoekster en de vastgoedonderneming – wijzen erop dat de vastgoedonderneming en verzoekster niet eerder dan 2010 een overeenkomst van opdracht sloten. Toch acht de afdeling Onderzoek aannemelijk dat verzoekster in 2009 een betrokkenheid had bij een buitenlands vastgoedproject van de vastgoedonderneming. Of dat toen reeds op basis van een overeenkomst geschiedde, heeft de afdeling Onderzoek niet vastgesteld. Voor de analyse, conclusies en antwoorden op de onderzoeksvragen maakt deze kwestie echter geen verschil. Met het oog op de beschikbare documenten houdt de afdeling Onderzoek dan ook 2010 aan als het jaar waarin verzoekster als zzp'er voor de vastgoedonderneming is gaan werken (zie paragraaf 1.1).

Verzoekster stelt dat de potentiële koper nooit serieus is overwogen door de vastgoedonderneming, omdat er bij personen binnen de vastgoedonderneming een oneigenlijk belang speelde om de vastgoedportefeuille niet daadwerkelijk af te bouwen. Wat hier ook van zij, verzoekster verzocht de afdeling Onderzoek om een bejegeningsonderzoek. Een bejegeningsonderzoek richt zich primair op de wijze waarop een melder bejegend is door de werkgever (in dit geval: opdrachtgever) vanwege zijn/haar melding in de zin van de Wet Hvk, en niet op de vermoede misstand(en). Overigens geschiedde de afwijzing van de potentiële koper door de vastgoedonderneming vóórdat verzoekster melding deed in de zin van de Wet Hvk. Voornoemde stelling van verzoekster leidde dan ook niet tot aanpassingen in het rapport.

Andere redenen om delen van het commentaar van verzoekster niet tot aanpassingen te laten leiden, waren bijvoorbeeld dat het commentaar niet binnen de reikwijdte van de

onderzoeksvragen viel of betrekking had op de (standaard-)werkwijze van de afdeling Onderzoek, dan wel op het ruime tijdsverloop sinds de afdeling Onderzoek het verzoek ontvankelijk verklaarde in 2018.

Commentaar van de vastgoedonderneming

Het commentaar van de vastgoedonderneming richtte zich hoofdzakelijk op de twee in het rapport genoemde specifieke onzorgvuldigheden in de wijze waarop de vastgoedonderneming met verzoekster en haar melding is omgegaan. Deze worden in het rapport aangemerkt als benadeling vanwege verzoeksters melding (paragrafen 3.3.1 en 3.4.1). De vastgoedonderneming bestrijdt dat zij op deze twee procedurele punten onzorgvuldig heeft gehandeld.

Ten aanzien van de vrijwel directe doorzending op 8 juni 2012 van de melding van verzoekster aan de CRO (zie paragraaf 3.3.1) stelt de vastgoedonderneming dat aannemelijk is dat de CRO op dat moment al op de hoogte was van de inhoud van de aantijgingen van verzoekster. De afdeling Onderzoek beschouwt echter louter het gegeven dat verzoekster haar melding stuurde aan het bestuur van de Holding – onder de specifieke omstandigheid dat de melding goeddeels betrekking had op de CRO van de vastgoedonderneming – reeds als zeer gevoelig. Hiermee staat op gespannen voet dat de Holding dit gegeven vrijwel direct deelde met de CRO. Dat laatstgenoemde wel of niet reeds op de hoogte was van de inhoud van de melding doet daar niet aan af. Los daarvan acht de afdeling Onderzoek het overigens zeer aannemelijk dat de CRO in ieder geval gedeeltelijke kennis had van aantijgingen die verzoekster in haar melding opnam. De afdeling Onderzoek heeft echter niet kunnen vaststellen dat de CRO reeds volledig op de hoogte was van alle aantijgingen die verzoekster in haar melding opnam, inclusief de exacte formulering daarvan.

Ten aanzien van de terugkoppeling die de vastgoedonderneming per brief van 27 september 2012 aan verzoekster gaf over haar melding (zie eveneens paragraaf 3.3.1), stelt de vastgoedonderneming dat deze geen onjuiste indruk wekte. Uit het interne onderzoek was destijds niets gebleken van de 'vergaande verwijten die verzoekster de CRO maakte (omkoping en belangenverstremgeling)', aldus de vastgoedonderneming. De melding van verzoekster bevat meerdere en diverse aantijgingen jegens de CRO – overigens breder dan omkoping en belangenverstremgeling – waarvan de afdeling Onderzoek er meerdere onbevestigd ziet in het interne onderzoek van de vastgoedonderneming. De afdeling Onderzoek ziet echter ook dat een deel ervan wel degelijk bevestigd wordt en een vervolg krijgt in het normoverdragende gesprek met de CRO. Concreet voorbeeld is de e-mail (van de CRO aan verzoekster) die verzoekster onder de aandacht bracht met haar melding, en die een zeer nadrukkelijke rol speelde in het normoverdragende gesprek met de CRO op 16 juli 2012. Evident is tijdens dat normoverdragende gesprek hoezeer de vastgoedonderneming de inhoud van voornoemde e-mail veroordeelt. De indruk die de vastgoedonderneming wekte met de brief aan verzoekster van 27 september 2012 dat de melding van verzoekster (en het interne onderzoek daarnaar) uiteindelijk tot niets heeft geleid, is dan ook onjuist.

Verder merkt de vastgoedonderneming op dat ook als de brief van 27 september 2012 wel als benadelend voor verzoekster wordt gezien, die benadeling geen verband houdt met haar melding van een misstand. De afdeling Onderzoek kan in het kader van een bejegeningsonderzoek elke benadelende gedraging van een werkgever jegens een melder beoordelen, en zich uitspreken over de mate waarin die gedraging verband houdt met de melding. De afdeling Onderzoek hoeft zich daarbij niet te beperken tot die gedragingen van een werkgever die (bijvoorbeeld) evident vergeldend van aard zijn. De afdeling Onderzoek ziet in dit specifieke geval van benadeling een voldoende en relevant verband met de melding en haar inhoud. De melding van verzoekster had hoofdzakelijk

betrekking op mogelijk niet-integer handelen van een hooggeplaatste functionaris binnen de vastgoedonderneming. De vastgoedonderneming heeft vervolgens die functionaris (in ieder geval naar aanleiding van een deel van die melding) zeer indringend aangesproken. Gezien de gevoeligheid van dit alles is het zeer voorstelbaar dat de vastgoedonderneming – zeker tegen de achtergrond van de opstelling van verzoekster in de aanloop naar de melding – het belang van vertrouwelijkheid en discretie zwaar weegt bij het bepalen van de inhoud van de terugkoppeling aan verzoekster. Echter, zoals opgemerkt in het rapport: *“Deze terugkoppeling mag soms na zorgvuldige afweging van belangen zeer summier zijn, maar geen onjuiste indruk wekken.”*

Algemeen

Tot slot houdt de afdeling Onderzoek, bij haar beoordeling of het verkregen commentaar aanleiding geeft tot aanpassing, alle belangen in het oog die zijn geformuleerd in artikel 10 van de Wet openbaarheid bestuur.

Dit is een uitgave van het Huis voor Klokkeluiders.

Rapportnummer 2017-0124-002
26 januari 2021

Contactgegevens

Maliebaan 72, 3581 CV Utrecht
Postadres: 10088, 3505 AB Utrecht
Telefoon: 088-133 1000
E-mail: info@huisvoorklokkeluiders.nl

www.huisvoorklokkenluiders.nl

